

Beantwoording raadsragen 1e halfjaarrapportage 2020

Inleiding				
nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
1	PvdA	Bij de posten die de coronacrisis zal hebben voor de gemeentefinanciën wordt de mogelijke vergroting van het armoedevraagstuk (schuldhulpverlening, bijzondere bijstand, armoederegelingen) niet genoemd. Alleen de kosten voor de voedselbonnen worden op p.30 meegenomen. Waarom neemt u het armoedevraagstuk niet mee in de opsomming? ook blz 26 en 30	5	We weten nog niet hoe groot de doelgroep voor het armoedebeleid zal stijgen vanwege de corona-situatie. We zien nu nog niet direct een grote stijging van bijvoorbeeld de aanvragen voor minimaregelingen of schuldhulpverlening. Dit is ook een landelijk beeld, maar we verwachten wel dat die stijging de komende maanden zichtbaar wordt. De zaken die wel al genoemd worden, zoals de kosten voor voedselbonnen, zijn gebaseerd op daadwerkelijke cijfers en aantallen die we al hebben. De komende maanden verwachten we een concreter beeld te hebben van de stijging van de doelgroep van het armoede- en schuldenbeleid.
7	PvdA	Actualisatie van financieel beleid leidt tot negatieve bijstelling van 3,1 miljoen. Hoeveel bedroeg dit voor de bijstelling?	4	De beginstand van de begroting voor de 1e halfjaarrapportage 2020 was + € 179.000
8	PvdA	Welke voorstellen van het College zitten er verwerkt in deze stukken? Gaarne een opsomming hiervan. Voorbeeld P 6 "Het college stelt daarom voor de financiële schade... ten laste van het weerstandsvermogen te brengen".	6	De gehele 1e halfjaarrapportage 2020, bestaande uit de voorjaarsnota 2020, de financiële effecten Corona en de kadernota 2020, is een voorstel van het college aan de raad met het uiteindelijke doel de resultaten te verwerken in de meerjarenbegroting.
9	PvdA	Ranglijst solvabiliteit gemeentes. Waar kunnen we die vinden?	6	https://www.bdo.nl/nl-nl/nieuws/2020/meer-gemeenten-in-het-rood-tekorten-lopen-op-ps-dzb-bmz-gem-lo-20
14	VVD	In eerdere berichtgeving kwam bij structurele tekorten, naast jeugdzorg ook de Grondexploitatie aan de orde. Waarom wordt dit nu niet genoemd. En betekent dat de achterblijvende uitgaven van het Rijk nu de grootste tegenvaller is?	3	Het tekort van de laatst vastgestelde GREX(8e herziening) en de omvang van de risico's is in de jaarrekening 2019 verwerkt. Ontstane tekorten op grexen worden in één keer ten laste van de exploitatie genomen. Achterblijvende uitgaven van het Rijk is de afgelopen jaren een flinke tegenvaller geweest. Alleen al over 2019 was een negatief gemiddeld accres over 2020 t/m 2023 van circa € 700.000 per jaarschijf. Daarnaast was een negatief structureel effect van € 700.000 wegens een ontstaan tekort in het gemeentefonds zelf door een tegenvallende verdeling van enkele berekeningsmaatstaven binnen het fonds. Zie voor een uitgebreide toelichting in de toelichting op de algemene dekkingsmiddelen in de jaarrekening 2019.
15	VVD	In eerdere berichtgeving kwam bij structurele tekorten, naast jeugdzorg ook de Grondexploitatie aan de orde. Waarom wordt dit nu niet genoemd. En betekent dat de achterblijvende uitgaven van het Rijk nu de grootste tegenvaller is?	3	Het tekort van de laatst vastgestelde GREX(8e herziening) en de omvang van de risico's is in de jaarrekening 2019 verwerkt. Ontstane tekorten op grexen worden in één keer ten lasten van de exploitatie genomen.
16	VVD	Denkt u dat de samenleving u gaat helpen om 5 miljoen bezuinigingen te vinden?	3	We denken dat de samenleving betrokken wil zijn bij het maken van keuzes.
17	VVD	Heeft u naast een programma Transparant Begroten ook een programma Transparant Uitgeven?	3	In de jaarrekeningen geven wij een toelichting ten opzichte van de door uw raad geautoriseerde budgetten. Hiermee proberen wij de maximale transparantie aan de uitgaven te bereiken.
18	VVD	Waarom wordt er niet ingezet op het totale pakket aan ombuigingen (8.5 miljoen) binnen het beleid vanuit Transparant Begroten? Er wordt slechts nu gekozen voor 3.9 miljoen voor aanpassing beleid en 1,1 miljoen efficiency	6	Het college houdt vast aan de ingezette koers om de begroting structureel in evenwicht te brengen en wil ruimte creëren om tegenvallers op te vangen. Een van de uitgangspunten van het college is een financiële koers uit te zetten die kan rekenen op breed draagvlak. Het traject Transparant begroten heeft als doel de bestuurlijke keuzemogelijkheden inzichtelijk te maken. Om toe te groeien naar een neutraal profiel in 4 jaar tijd, wil het college inzetten op het uitwerken van € 5 mln. van deze keuzemogelijkheden. Indien de omvang van de schade van de corona crisis beperkt blijft, biedt dit de reguliere exploitatie ruimte om het weerstandsvermogen aan te vullen. Indien de omvang van de corona crisis schade groter uitpakt dan kunnen aanvullende keuzemogelijkheden uit de resultaten van Transparant begroten uitgewerkt worden.
19	VVD	Kan een inhoudelijke toelichting worden gegeven waarom er binnen een termijn van vier jaar het mogelijk is om van een risicovol profiel naar een neutraal profiel te groeien? Waarom niet eerder of later?	6	Dit is afhankelijk van het tempo van de verkopen van de gronden in RijswijkBuiten. Om dit profiel eerder te bereiken zou er meer moeten worden bezuinigd of meer van de Eneco gelden gestort moeten worden in de algemene reserve. Zie ook bladzijde 36-37 van de rapportage.
20	VVD	De solvabiliteit wordt verhoogd door oa gelden van de verkoop aandelen eneco en dat is gratis bier. Wat gaat het college structureel doen om solvabiliteit te verhogen?	6	Door de uitgifte van de gronden in RijswijkBuiten zal de solvabiliteit verbeteren. Van belang is dat de begroting structureel in evenwicht is en ruimte biedt om tegenvallers op te vangen, dat was de aanleiding voor het traject Transparant Begroten. Daarnaast zal het investeringsprogramma op noodzakelijk en onvermijdbaar blijvend worden getoetst.
21	VVD	Op basis waarvan is besloten om de Eneco gelden te splitsen in 20mln. in de algemene reserve en 50mln. in een fonds? Hoe is die verhouding tot stand gekomen?	6	Dit is de uitkomst van een neutrale solvabiliteitsratio van tenminste 20% te bereiken na 4 jaar. Hiervoor is nodig een storting in de algemene reserve van € 20 miljoen. Daarnaast moeten de gronden van RijswijkBuiten volgens de laatstvastgestelde GREX worden verkocht. Zie ook de toelichting op blz 36-37 van de rapportage.
39	GL	"Tijdens de tijdelijke uitgavenstop is een pakket ombuigingsvoorstellen samengesteld voor de raad om het tekort over 2020 op te kunnen lossen." Is dit de complete lijst met ombuigingen waaruit het college had te kiezen? Welke ombuigingsvoorstellen hebben het pakket niet gehaald en waarom? ook blz 40	3	Dit is de complete lijst. Daarbij is gekeken naar materialiteit (levert het echt iets op) en is het wettelijk wel mogelijk?
40	GL	In de inleiding op blz. 3 lezen we: "Gelet op de bijzondere omstandigheden adviseren we om ook de samenleving vroeg te betrekken bij het begrotingsproces." Welke rol ziet het college voor zichzelf hierin? Bij 'Acties richting begroting' op blz. 38 lezen we: "Eventueel gesprekken met de samenleving en maatschappelijk middenveld organiseren." Waarom "eventueel"? ook blz 38	3	Het college faciliteert de raad wanneer hij gesprekken met met de samenleving en het maatschappelijk middenveld wil organiseren.
41	GL	"We doen dan ook een dringend beroep op het Rijk" Hoe uit u dit dringend beroep? Welke acties heeft u ondernomen of gaat u ondernemen?	3	Er is een brief van gemeenten naar de Minister van Binnenlandse Zaken gestuurd waarin gewezen wordt op de benarde financiële positie. Daarnaast wordt ook allerlei regionale overleggen standpunten en informatie uitgewisseld.
42	GL	Voorstel 1 "het college wil binnen vier jaar naar een neutraal profiel toegroeien". Wat is het voorstel? Dit is een doel. Ook blz37	6	Om dit doel te bereiken is o.a. nodig een storting van € 20 miljoen.
43	GL	Gezien het nadeel van € 1,014 miljoen op overhead in de jaarrekening 2019, is het realistisch om te denken dat er € 1,1 miljoen bespaard kan worden door in te zetten op efficiency? Ook blz 37	6	Er wordt vier jaar de tijd genomen om de totale efficiency besparing te realiseren. Voorgestelde keuzemogelijkheden hebben een impact op de organisatie, maar zijn realistisch.

44	GL	Het college wil alleen inzetten op efficiency en aanpassing van beleid; niet op de keuzemogelijkheden vergroten inkomsten. Wat is de reden dat u hiervoor heeft gekozen? Ook blz 37	6	Het college wil inwoners en bedrijven zo veel mogelijk ontzien in deze moeilijke tijd. Daarom zet het college in op efficiency en aanpassing van beleid. Pas in de laatste plaats opteert het college voor verhoging van de inkomsten.
45	GL	Hoeveel minuten, uren, dagen of weken voor het kaderdebat is de informatiebrief over de meicirculaire voor de raad beschikbaar?	7	De meicirculaire zal op 30 juni worden ingezonden naar de raad.
83	CDA	Om de solvabiliteit van de gemeente in evenwicht te brengen is er besloten € 20 mln. van Eneco gelden toe te voegen aan de algemene reserve. Hoe is dit bedrag tot stand gekomen?	7	Dit is een voorgestelde neutrale solvabiliteitsratio van tenminste 20% te bereiken na 4 jaar. Hiervoor is nodig een storting in de algemene reserve van € 20 miljoen nodig. Op blz. 37 staat een nadere uitleg waarom het percentage 20% is.
99	RB	Structurele tekorten in jeugdzorg en achterblijvende uitgaven vanuit het Rijk: Wanneer worden deze uitgaves gedaan? Wat is de status hiervan?	3	De omvang van de uitkering van het Rijk aan gemeenten is gerelateerd aan de uitgavenontwikkeling van het Rijk (trap op- trap af systematiek). De omvang van de uitkering blijft echter achter op de structurele kostenstijging in de jeugdhulp. Het Rijk maakt in de mei- en de septembercirculaire de bijstelling van de algemene uitkering bekend.
100	RB	Zoekopdracht van 5 miljoen: valt er te praten over de % regeling aanschaf kunst bij nieuwbouw om deze tijdelijk in de vriezer te zetten tot het beter gaat?	3	De Percentageregeling voor kunst bij nieuwbouw is een regeling die door de raad is vastgesteld. Het college voert deze regeling uit. In de begroting is geen budget opgenomen voor de %-regeling, maar dat budget wordt geregeld bij een investeringsaanvraag. Het college vindt het toevoegen van kunst aan de openbare ruimte van grote waarde en vindt het niet wenselijk om de regeling te bevriezen.
		Miljoenen voor het Bogaardplein op te knappen nog bespreekbaar om uit te stellen?		De opdracht voor herinrichting van het Bogaardplein is inmiddels gegund en het project is in uitvoering. Het betreft een investeringskrediet, dat minder zwaar doortelt als bezuiniging.
101	RB	Dringend beroep op het Rijk om een oplossing te bieden mbt de structurele tekorten: Wat moeten wij onder een dringend beroep verstaan?	3	Er is een brief van gemeenten naar de Minister van Binnenlandse Zaken gestuurd waarin gewezen wordt op de benarde financiële positie.
102	RB	Geen verplichtingen aangegaan daarom een ombuiging van 3 miljoen mogelijk: Welke verplichtingen zijn of worden er niet aangegaan? Graag een iets uitgebreider antwoord. Welke coulançe regeling is er getroffen met het taxivervoer? Aan wat moeten wij dan denken? Graag een uitgebreider antwoord.	4	Zie de lijst met ombuigingen (tabel pag. 40) en de toelichting daarop (pag. 41). In samenwerking met de andere opdrachtgevers (Delt en Midden Delfland) is een coulanceregeling met de bedrijven die werkzaam zijn voor Leerlingenvervoer, Jeugdwetvervoer en de Regiotaxi. Deze bedrijven komen in acute nood als men niet rijdt, terwijl de kosten wel doorlopen. De contracten gaan uit van het principe 'geen werk, geen betaling'. Vanzelfsprekend worden gereden ritten 100% vergoed. Daarnaast is afgesproken dat (onder voorwaarden) 80% van de reguliere kosten bevoorschot worden.
103	RB	Voorstel om 20 miljoen van de Enecogelden toe te voegen aan de algemene reserves voor een gewenst niveau. Waarom niet eerst achter de achterstallige tegoeden aan van het Rijk? En het daarmee opvullen?	6	Een individuele gemeente heeft weinig grip op de stortingen in het gemeentefonds. Dit is aan het kabinet. Voor de Covid- 19 pandemie bleef het Rijk binnen de begroting, waardoor er ook minder middelen aan de gemeenten is verstrekt (accressen). Gemeenten hebben geen tegoeden bij het Rijk, dan alleen op basis van de regelgeving omtrent het gemeentefonds is af te dwingen op basis van verschillende berekeningsmaatstaven.
138	D66	Bij de oorzaken voor de financiële achteruitgang noemt u de structurele tekorten op de jeugdzorg en de 'achterblijvende uitgaven van het Rijk'. Het tekort op de grondexploitatie, de bekende structurele verlaging van het Gemeentefonds en de structureel te hoge inschatting van de OZB inkomsten (met name niet-wonen) noemt u niet. Wat is de achtergrond hiervan, nu deze deels ook structureel impact zullen blijven hebben? Ook zijn er meevallers en opbrengsten, zoals minder kosten aan uitkeringen, hogere opbrengst parkeergelden, een aantal uitgaven die niet hoefden of zijn doorgeschoven. Waarom kiest u hiervoor een eenzijdig ipv een kort en krachtig afgewogen beeld met meer inzicht in de complexiteit?	3	In de rapportage worden alle positieve en negatieve ontwikkelingen geschetst naar aard, omvang en oorzaak. De inleiding schetst slechts een aantal hoofdlijnen en is vooral gericht op de bijzondere context waarin gerapporteerd wordt.
139	D66	U roept de raad om om de samenleving 'vroeg te betrekken bij het begrotingsproces'. Het kaderdebat is komende maand en de cijfers liggen er nu. Nu er geen plan ligt en 'vroeg' al geweest is kunnen wij u oproep niet goed duiden. Graag een toelichting. Indien u doelt op een proces zoals in andere gemeenten (waaronder Zeist) kunt u aangeven welke kosten en tijd daarmee gemoeid zijn?	3	De Coronacrisis grijpt in op het dagelijkse leven maar zal ook effecten hebben voor de middellange termijn. Inwoners, maatschappelijke instellingen en ondernemers kunnen helpen een beeld te schetsen van de knelpunten en behoeften. Indien de raad gevolg wil geven aan het advies kan het college daarin faciliteren.
140	D66	Wat is de achtergrond van de minder inkomsten van de huurbaten maatschappelijk vastgoed (voor wie, wanneer en op basis waarvan bepaald? Gaat het om tijdelijk of structurele verlaging? Is dit getoetst aan het kader van Markt & overheid en mogelijke staatssteun? Wat is hiervan de uitkomst? Welk risico loopt de gemeente?	5	De vermindering van huurbaten maatschappelijk vastgoed worden voornamelijk veroorzaakt door de gedwongen (tijdelijke) sluiting van de binnensportaccommodaties. De gemeente mag niet verhuren en kan derhalve de geplande inkomsten niet genereren. Daarnaast zijn wij het RJT en de SBOR, die enkele multifunctionele ruimten binnen de Ottoburg exploiteren tegemoet gekomen, omdat de inkomsten uit onderverhuur niet gerealiseerd konden worden. Alle overige huurders is de huur conform de huurovereenkomst in rekening gebracht. Staatssteun en/of de Wet Markt en Overheid is niet van toepassing. Afhankelijk van de uitwerking van de compensatieregeling van het Rijk zal blijken welk financieel risico wij lopen. Vast staat dat er een compensatieregeling komt, de uitwerking hiervan is echter nog niet bekend.
141	D66	Is de afname van de boekwaarde van Rijswijk Buiten zeker, zit hier nog een risico in dat door wijzigingen in Rijswijk Buiten de boekwaarde niet afneemt en het Eigen Vermogen niet toeneemt?	6	De boekwaarde van RijswijkBuiten voor dit jaar neemt waarschijnlijk af. Alle acties zijn daarop gericht. Ook voor 2021 is dit onze verwachting. Het mag duidelijk zijn dat de stand van de economie mede gaat bepalen of wij deze ramingen kunnen realiseren.
142	D66	Kunt u aangeven welk tijdspad bij de aangegeven bestemmingsreserve / investeringsfonds is voorzien? Is het opknippen in delen ivm snelheid voor het kunnen investeren in de economie / eerste maatregelen mogelijk?	7	Waarschijnlijk binnen een half jaar. Overigens kunnen door middel van begrotingswijzigingen later nog aanpassingen gedaan worden.
183	BvR	Tozo regeling, voorschot Overheid 3,7 miljoen , uitgaven 4,7 miljoen? Is er zekerheid dat de een miljoen wordt betaald?	5	Ja, deze zekerheid is er. Het bedrag is inmiddels ontvangen

Programma Algemeen Bestuur en Organisatie

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
2	PvdA	Worden met kosten voor de lobbystrategie uitsluitend de kosten voor de tunnel bedoeld?	9	De lobbystrategie was zowel gericht op de BVB als de tunnel. Recent is er echter €2,25 mln. extra door het ministerie van I&W toegezegd in het kader van de meekoppelkansen A4. Deze €2,25 mln. is vrij inzetbaar en wij adviseren u om dit in te zetten voor de BVB om daarmee een sluitende projectbegroting te creëren. Het project BVB kan daarmee, conform de Bestuursovereenkomst Beatrixlaan, uitgevoerd worden.

22	VVD	Zijn de kosten voor het opstellen van de lobby strategie niet al in 2019 gemaakt? En wat zijn dan de kosten voor 2020? Kunnen die worden gespecificeerd?	9	De kosten voor het opstellen van de lobbystrategie zijn inderdaad in 2019 gemaakt. De kosten voor 2020 zijn bedoeld voor het uitvoeren van de strategie.
46	GL	Waar is de deze keer genoemde lobbystrategie voor bedoeld?	9	De lobbystrategie was zowel gericht op de BVB als de tunnel. Indien de raad instemt met het inzetten van de extra €2,25 mln. van I&W (zie beantwoording vraag 2 PvdA), dan is voor de BVB geen lobby meer nodig. De lobby concentreert zich dan volledig op de tunnel.
73	CDA	Waarom waren de kosten voor lobbystrategie niet begroot?	9	De lobbystrategie is op 31 januari 2020 vastgesteld door het college. Daarna is gewerkt aan het organisatievoorstel voor de lobby waarin de kosten voor de lobby zijn geraamd. De eerste halfjaarrapportage was het eerstmogelijke moment om deze kosten te begroten.
104	RB	Lobbystrategie: Wederom graag een omschrijving (net als vorig jaar) wat u onder Lobby verstaat, graag een specificatie waar de €40.000,- aan besteed is.	9	De €40.000 is nog niet besteed. De lobby concentreerde zich in 2020 op de BVB op basis van de lobbystrategie. Nu dit lobbydoel behaald is zetten we vol in op de lobby voor de tunnel. Zie de beantwoording van vraag 143 van D66 over het vervolgtraject van de lobby.
143	D66	Wordt met het schrappen van de 40.000 euro in 2020 n geen budget voor de jaren er na de hele lobby strategie voor Rijswijk geschrapt? Wat waren tot nu toe de kosten van het opzetten van de lobby? Hoe worden de resultaten van het traject tot nu toe wel gebruikt? Gaat het hier niet om 'penny wise, pound foolish' nu er al kosten zijn gemaakt en de voordelen in het laatste / latere delen zitten?	9	De lobby concentreerde zich in 2020 op de BVB op basis van de lobbystrategie. Nu dit lobbydoel behaald is zetten we vol in op de lobby voor de tunnel. Het college bereidt een voorstel voor hoe het beste deze lobby uit te voeren en welke financiële middelen daarvoor nodig zijn. Dit zal meegenomen worden in de tweede halfjaarrapportage. In de tussentijd blijven we bestuurlijke en ambtelijke gesprekken over de tunnel voortzetten. Het opzetten van de lobbystrategie in 2019 kostte € 17.655. De lobbystrategie bestaat uit twee delen. Enerzijds geeft het tools en handvatten voor het zelf opzetten van andere lobbytrajecten. Anderzijds betreft het een uitwerking van de lobby voor zowel de BVB als de tunnel.

Programma Openbare Orde en Veiligheid

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
184	BvR	Openbare orde, geen aanpassingen te melden. Kan er nog worden meegenomen om plaatsen waar veel problemen zijn te voorzien van camera systemen?	10	De inzet van cameratoezicht wordt verder uitgewerkt. Op plekken waar de situatie het vanuit proportionaliteit en subsidiariteit toelaat (AVG), wordt cameratoezicht vervolgens als ultimatum remedium ingezet.

Programma Verkeer en Vervoer

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
23	VVD	We kennen al jaren de problemen van het onderhoud van de openbare verlichting, hoe kan het er te laag is geraamd? welk bedrag is toe te schrijven aan hogere energielasten en welk bedrag voor hogere onderhoudslasten	11	Het tekort bestaat uit €200.000 energielasten en €200.000 onderhoudskosten. De extra onderhoudskosten hebben voornamelijk te maken met kabel- en lampstoringen. Deze zijn lastig te voorspellen. We hebben de stijgende kosten voor energie in de afgelopen jaren niet doorgevoerd. Daarom moeten we dit nu corrigeren. Dit leidt tot een structurele stijging van het budget. In 2019 heeft een nieuwe aanbesteding voor energie plaatsgevonden. Onder andere met aanvullende duurzaamheidseisen vanuit de raad, zoals de aantoonbaarheid van de certificaten en het afnemen van duurzame energie uit Nederland. Dit heeft ook een (marginale) stijging van de kosten opgeleverd.
47	GL	Wat veroorzaakt dat de geraamde energiekosten van de openbare verlichting niet toereikend zijn? Waarom gaat de prognose ervan uit dat deze kosten vanaf 2022 niet verder gaan dalen en er geen verdere winst meer te behalen is? Hoe verhouden de niet-toereikende energiekosten zich tot de gemaakte afspraken, verwoord in het Energieakkoord, over energiebesparing, slim energiemangement en energiezuinige openbare verlichting?	11	We vervangen conventionele lampen door LED lampen, dit is in lijn met de doelstellingen uit het energieakkoord. De energiebesparing in relatie tot de gestegen energietarieven maakt dat we financieel slechts een marginaal voordeel behalen. Dit komt omdat we LED (pas) toepassen wanneer een armatuur daadwerkelijk aan vervanging toe is. Dit is een klein aantal t.o.v. totaal aan lampen. De daling in de kosten wordt voornamelijk veroorzaakt door het vervangen van de kabels. Hierdoor neemt het onderhoud af.
74	CDA	Wat is de reden dat de raming van energiekosten voor openbare verlichting zo afwijkt van wat er nu moet worden begroot?	11	Het tekort van €400.000 bestaat uit €200.000 energielasten en €200.000 onderhoudskosten. We hebben de stijgende kosten voor energie in de afgelopen jaren niet doorgevoerd. Daarom moeten we dit nu corrigeren. Dit leidt tot een structurele stijging van het budget. In 2019 heeft een nieuwe aanbesteding voor energie plaatsgevonden. Onder andere met aanvullende duurzaamheidseisen vanuit de raad, zoals de aantoonbaarheid van de certificaten en het afnemen van duurzame energie uit Nederland. Dit heeft ook een (marginale) stijging van de kosten opgeleverd.
77	CDA	Wordt er nagedacht over de verduurzaming van de energiebron inzake openbare verlichting, zoals bv. zonne-energie bij elk dichtbij zijnde gemeentelijke objecten/gebouwen panelen te plaatsen?	11	Nee. Wel hebben we de inkoop van energie verduurzaamd.
82	CDA	Wat gaat het college doen om de schade veroorzaakt door de jaarwisseling aan wegen, straten en pleinen definitief te voorkomen (dus niet alleen beperken), zodat de belastingbetaler niet hoeft mee te betalen aan deze vernielingen van onze stad? Vooral door het gebruik van vuurtonnen, vraagt u een verhoging van het budget met € 26.000. Neemt de werkgroep in de evaluatie naast de financiële schade ook mee hoe vernielingen opzettelijk e(n wederrechtelijk) voorkomen kan worden?	11	Het bedrag van € 25.469,- is een totaalbedrag aan schade. In de Evaluatie Jaarwisseling 2019-2020 is opgenomen dat de schade aan de bestrating € 5.750,- was. Dit is een verlaging van 17.875,- in vergelijking met het voorgaande jaar. Toen bedroeg de schade aan de bestrating € 23.625,-. Hieruit blijkt dat de vooraf gestelde maatregelen effectief zijn geweest. Uiteraard wordt nog bekeken waar en hoe dit verder kan worden beperkt.
91	GBR	Openbare verlichting: "de geraamde energiekosten zijn niet toereikend om de energiekosten te dekken, tevens zijn de beschikbare onderhoudsbudgetten onvoldoende..." Graag ontvangen wij een specificatie welk deel van de ruimtevrager voor energie is en welk deel voor onderhoud. Ziet het college mogelijkheden om een gunstiger energiecontract af te sluiten, antwoord gaarne motiveren.	11	Het tekort bestaat €400.000 waarvan € 200.000 energielasten en € 200.000 onderhoudskosten. We hebben de stijgende kosten voor energie in de afgelopen jaren niet doorgevoerd. Daarom moeten we dit nu corrigeren. Dit leidt tot een structurele stijging van het budget. In 2019 heeft een nieuwe aanbesteding voor energie plaatsgevonden. Onder andere met aanvullende duurzaamheidseisen vanuit de raad, zoals de aantoonbaarheid van de certificaten en het afnemen van duurzame energie uit Nederland. Dit heeft ook een (marginale) stijging van de kosten opgeleverd.
98	GBR	Verkeer en Vervoer: gemist wordt de in 2019 ontvangen inkomsten uit hoofde van de parkeervergunningen 2020 die volgens de jaarrekening 2019 verantwoord dienen te worden in 2020. Klopt dat?	11	In de raming van de opbrengsten 2020 is rekening gehouden met de opbrengsten van de parkeervergunningen 2020. Daarnaast staan de parkeeropbrengsten voor 2020 onder druk vanwege de Corona crisis. Dit staat ook genoemd in de Paragraaf over financiële gevolgen Corona. Als helder is wat de uiteindelijke financiële gevolgen zijn, wordt dat voorgelegd aan de raad.
105	RB	Schade door gebruik vuurtonnen: €26.000,- : Hoe kunnen we ervoor zorgen dat deze kosten komend jaar omlaag gaan? Wellicht betere voorlichting hoe goed en veilig met een vuurton/korf om te gaan?	11	Schade aan de bestrating is in vergelijking met de voorgaande jaarwisseling (2018-2019) afgenomen met € 17.875,-. De Werkgroep Jaarwisseling zal ook dit jaar aandacht besteden aan het verlagen van schade aan bestrating en of gemeentelijke eigendommen. Communicatie en voorlichting zijn en blijven belangrijke instrumenten om schade te voorkomen of verder te minimaliseren.

106	RB	De €400.000,- hogere kosten voor geraamde energiekosten, waren deze niet te voorzien? Zo nee, waar ligt het aan? Kunnen uitvoerders gewoon hun gang gaan? (het is maar een vraag)	11	Het tekort bestaat €400.000 waarvan € 200.000 energielasten en € 200.000 onderhoudskosten. We hebben de stijgende kosten voor energie in de afgelopen jaren niet doorgevoerd. Daarom moeten we dit nu corrigeren. Dit leidt tot een structurele stijging van het budget. In 2019 heeft een nieuwe aanbesteding voor energie plaatsgevonden. Onder andere met aanvullende duurzaamheidseisen vanuit de raad, zoals de aantoonbaarheid van de certificaten en het afnemen van duurzame energie uit Nederland. Dit heeft ook een (marginale) stijging van de kosten opgeleverd.
144	D66	Nu de energiekosten structureel stijgen, en blijven stijgen, welke maatregelen zijn er voor structurele verlaging? Zijn effecten van de gevraagde LED-verlichting en slimmer verlichten al meegenomen, of moet dit nog worden ingezet?	11	Het betreft een eenmalige correctie, we verwachten geen structurele stijging van de energiekosten anders dan de inflatie. Conform ons beheerplan vervangen wij onze conventionele lampen door LED lampen. Dit doen we bij vervanging van armaturen. Dit gaat daarom om klein aantal. Het effect is daarom effect op de energiekosten is gering.
145	D66	Constantijn: Politieke vraag? De schade door vuurtonnen blijft oplopen. Uit uw cijfers blijkt dat verhalen veel tijd en geld kost en de gemeente voor de kosten opdraait. overweegt u andere maatregelen, van verbod tot aanvragen (betaalde) vergunning, aanwijzen van plaatsen waar het wel kan? Of het op andere wijze verantwoordelijk stellen voor de ontstane schade? Bijvoorbeeld dmv een buurtbudget voor inrichten locatie zonder schade.	11	Schade aan de bestrating is in vergelijking met de voorgaande jaarwisseling (2018-2019) afgenomen met € 17.875,-. Er ligt een advies om komende jaarwisseling wellicht het gebruik van de vuurtonnen te verbieden en alleen vuurkorven en vuurmanden toe te staan. Dit advies zal de komende periode met de handhavende disciplines worden kortgesloten voor overleg en afstemming. Daarnaast is een van de aanbevelingen uit de Evaluatie dat het gebruik van vuurkorven en -manden in overleg met de buurtbewoners mogelijk door de gemeente kan worden gefaciliteerd, zodat de locaties hiervan bekend zijn. Deze mogelijkheden wordt nader onderzocht.
165	Wij.	Kosten onderhoud openbare verlichting: er is al jaren bekend dat de openbare verlichting aan onderhoud toe is, dit is steeds te laag begroot waardoor er ieder jaar tegenvallers op deze post zijn. Is dit bedrag van 310.000,- wel toereikend? Maw: krijgen we volgend jaar op deze post niet weer een tegenvaller?	11	Het tekort bestaat uit €200.000 energielasten en €200.000 onderhoudskosten. De extra onderhoudskosten hebben voornamelijk te maken met kabel- en lampstoringen. Deze zijn lastig te voorspellen. We verwachten komend jaar een daling van de kosten, omdat we verouderde kabels vervangen. Dit is een van de belangrijkste redenen voor storingen in Rijswijk. De energiekosten zijn een eenmalige correctie. De afgelopen jaren is de begroting niet aangepast op dit punt, terwijl de kosten wel aanzienlijk zijn gestegen.
176	BvR	Oudejaarsvernielingen: wordt het geen wetgeving dat het afsteken van vuurwerk en het veroorzaken van branden verboden wordt waardoor de schade zal gaan afnemen? Waarom dan deze verhoging?	11	Een algemeen vuurwerkverbod is momenteel een discussie die ook buiten Rijswijk (zoals de Tweede Kamer en andere gemeenten) wordt gevoerd. Het is primair van belang om eerst deze discussie goed te volgen om vervolgens lokaal een standpunt in te nemen. Een eenduidige en uniforme aanpak met randgemeenten is van groot belang. Het is op dit moment nog te vroeg om hierop vooruit te lopen.

Programma Economie en Werken

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
10	PvdA	Welke uitgave/verminderde inkomsten voorbeeld Dividend Stedin levert een hogere boekwaarde op?	12	Een hogere boekwaarde voor Rijswijk op de aandelen Stedin kan worden bereikt door meer aandelen Stedin te kopen als Stedin ervoor kiest om meer aandelen uit te geven. Stedin is momenteel bezig voorstellen uit te werken hoe de energietransitie te financieren.
24	VVD	Bent u het met ons eens dat door het niet uitkeren van dividend door Stedin, de gemeente Rijswijk indirect meebetaalt aan de energietransitie opdracht van Stedin?	12	Ja , op deze manier zou de rekening van de energietransitie voor een deel via de netbedrijven bij de gemeenten worden gelegd. Om die reden worden er door Stedin, gesteund door de AHC, gesprekken gevoerd met EZK over de betaalbaarheid van de energietransitie en de financiële positie van de netbeheerders. Daarnaast worden gesprekken gevoerd met de ACM over hoe de gereguleerde tarieven van de netbeheerders worden vastgesteld en welke kosten en investeringen worden meegenomen in de tarieven (incl. financieringskosten).
78	CDA	Welke (financiële) gevolgen heeft het nog te nemen principebesluit door aandeelhouders van Stedin voor de gemeente?	12	De aandeelhouderscommissie (AHC) en Stedin beogen voor het zomerreces een rapport gereed te hebben met daarin een advies voor een door de aandeelhouders te nemen principebesluit over de wenselijke oplossingsrichting(en). Hierna kan iedere aandeelhouder, waaronder de gemeente Rijswijk, zijn standpunt formuleren. De financiële gevolgen zijn op dit moment nog niet bekend. Zodra wij het genoemde rapport ontvangen, kunnen wij u nader informeren. De geraamde afname van het dividend is een schatting.
107	RB	Mogelijk geen dividend(€600.000,-) door investeringen Stedin: Met een best wel aardig eigen vermogen en winst percentage van Miljoenen vragen wij u toch om hier niet zomaar mee akkoord te gaan. (dit reeds in het Forum ook aangegeven door mevr Ten Brummelaar.	12	De problematiek heeft niet zozeer te maken met het eigen vermogen en de winst maar zit voornamelijk in de negatieve kasstroom en het voorfinancieren van kosten die niet direct bij de klant in rekening mogen worden gebracht. Zonder maatregelen zal de kredietwaardigheid van Stedin in het gedrang komen.

Programma Onderwijs

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
48	GL	Wat zijn de gevolgen van de vertraging van de tijdelijke bouw IKC Parkrijk voor de verhoging in huuropbrengsten kinderopvang?	13	De verhoogde huuropbrengst wordt in rekening gebracht als het tijdelijke gebouw in gebruik genomen kan worden. Op dit moment is onbekend wanneer het tijdelijke gebouw in gebruik genomen kan worden.
84	GBR	Wat is de reden dat de uitvoering van het integraal huisvestingsplan vertraging heeft opgelopen? Het budget van 2020 wordt verhoogd met 40.000 euro. Is dit afkomstig van het toegekende budget uit 2019 of is dit extra vermogen?	13	In de loop van 2019 heeft op initiatief van het Rijk een consultatieronde plaatsgevonden m.b.t. de minmale inhoud van het IHP en de termijn waarop het IHP verplicht gesteld zou moeten worden. Het leek ons verstandig om de uitkomst van deze consultatieronde af te wachten. Het beschikbaar gestelde budget in 2019 is niet gebruikt en teruggevloeid naar de algemene middelen.
146	D66	De uitvoering van het integraal huisvestingsplan heeft vertraging opgelopen, waardoor een deel van het toegekende budget uit 2019 pas in 2020 nodig is. > Wanneer wordt dit plan verwacht?	13	Naar verwachting wordt het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs in 2020 opgesteld. In het najaar 2020 zullen wij u als raad nader betrekken bij de tot stand koming van het Integraal Huisvestingsplan.
166	Wij.	Extra krediet 405.000 vanwege indexeringskosten, Zijn die indexeringskosten de kosten voor het indexeren of gaat het om de prijsstijgingen naar aanleiding van de indexering?	13	Alle loon- en prijsstijgingen gedurende de loop van dit project zijn voor dit bedrag afgekocht bij de aannemer.
167	Wij.	extra krediet van 491.500 voor buitenschoolse opvang Kapitaallasten worden hiervoor in de begroting opgenomen Wat zijn de kapitaallasten, en hoe uit zich dat in de komende begrotingen (de bedragen op de begrotingen voor de jaren 2021-2024)?	13	De kapitaalslasten bedragen gedurende 20 jaar € 29.000 per jaar. Deze kapitaalslasten worden gedurende een langlopende huurovereenkomst (15 jaar) als huur in rekening gebracht bij de kinderopvangorganisatie. De gemeente heeft na 2036/2037 in theorie een risico voor 5 jaar kapitaalslasten.
168	Wij.	Uitvoering integraal huisvestingsplan heeft vertraging. Deel van het toegekende budget uit 2019 is pas in 2020 nodig. Kan Rijswijk nog steeds beschikken over de toegekende gelden van 2019? Met de toewijzing van 40.000 voor 2020, zijn daarmee de kosten helemaal afgedekt?	13	Het beschikbaar gestelde budget voor 2019 betreft geen extra toegekende (rijks)bekostiging. Het extra beschikbaar gestelde budget in 2019 is niet gebruikt en derhalve teruggevloeid naar de algemene middelen. De verwachting is dat dit budget voldoende is voor een integraal huisvestingsplan.

Programma Sport, Cultuur en Recreatie

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
3	PvdA	Waarom heeft u bij de pilot gemeentelijke speeltuinen het beheer bij WR en Haaglanden Beweegt gelegd en in plaats van bewoners een rol te geven of omgeschoolde bijstandsgerechtigden?	14	Uit buurtonderzoek is gebleken dat er te weinig draagvlak is onder de bewoners om het beheer bij hen onder te brengen. Tot en met 2018 was het beheer in handen van ingeschrevenen bij het WSP die de beoogde openstelling echter niet na konden leven. Om continuïteit van openstelling te waarborgen is bij de pilot gekozen voor Welzijn Rijswijk en Haaglanden Beweegt.
25	VVD	De post voor het speeltuinwerk betreft een pilot uit 2019. Wat is er uit de evaluatie gekomen en waarom wordt er gekozen voor voortzetting op deze wijze als dat inhoudt dat er onvoldoende budget voor is?	14	De pilot 2019 is afgerond en geëvalueerd met positieve resultaten. We zetten deze pilot in verbeterde vorm voort in 2020 en gaan dit wederom evalueren. Aan de hand van de resultaten 2019 en 2020 nemen we een besluit over structurele voortzetting vanaf 2021.
49	GL	Wat was de oorzaak dat er te weinig subsidie voor de bibliotheek in de begroting was opgenomen? Waardoor was IB 19 110 (gedateerd 31 oktober 2019) minder dan twee dagen voor aanvang van de begrotingsbehandeling alleen bij de informatiebrieven op iBabs geplaatst? En waarom informeerde de wethouder financiën de raad niet actief uit zichzelf hierover tijdens de begrotingsbehandeling op 7 november? Mocht het nog eens voorkomen dat er te weinig in de begroting is opgenomen, hoe zorgt u er dan voor dat de raad wel actief en tijdig wordt geïnformeerd?	14	Het college meende met de IB-brief aan haar informatieplicht te hebben voldaan. In het vervolg wordt in vergelijkbare gevallen de informatiebrief toegevoegd aan de begrotingsstukken. In andere gevallen wordt over afwijkingen aan de raad gerapporteerd via de reguliere P&C-cyclus.
50	GL	Bij wijze van pilot is het beheer van twee speeltuinen uitbesteed aan Welzijn Rijswijk en Haaglanden beweegt. Betekent het reserveren van structureel geld hiervoor dat de pilot is afgerond en omgezet in structureel beleid?	14	De pilot 2019 is afgerond en geëvalueerd met positieve resultaten. We zetten deze pilot in verbeterde vorm voort in 2020 en gaan dit wederom evalueren. Aan de hand van de resultaten 2019 en 2020 nemen we een besluit over structurele voortzetting vanaf 2021.
85	GBR	Bibliotheek aan de Vliet heeft subsidiejaar 2018 afgesloten met een overschot van 29.611 euro, dit gaat terug naar de gemeente. Wat is de reden van dit overschot geweest, heeft dit overschot geleid tot heroverweging hoogte subsidie aan Bibliotheek aan de Vliet (incidenteel)?	14	Het jaarverslag en de jaarrekening 2018 van de bibliotheek zijn op 12 september 2019 ter kennis gebracht van het forum Samenleving. De raad heeft via deze stukken kennis kunnen nemen van het overschot en hoe dit is ontstaan. Het overschot is uit verschillende onderdelen opgebouwd en niet toe te wijzen aan één specifiek punt. Zo is er bijvoorbeeld minder binnengekomen door contributie, kunstuitleen en huuropbrengsten maar meer door activiteiten voor scholen en door projectsubsidies. Dat er een overschot is, is geen reden een subsidie te heroverwegen. Door de bibliotheek zijn alle prestatieafspraken met de gemeente namelijk nagekomen. Uw raad heeft in de begrotingsraad van november 2019 besloten om alle subsidies niet te indexeren. Hierdoor heeft de bibliotheek feitelijk een vermindering van de subsidie voor 2020 van € 25.040.
92	GBR	Wat legitimeert om het speeltuinenbeheer in de Rozenstraat en Penninglaan nu structureel uit te besteden? Wat is het gebruik van deze speeltuinen geweest het afgelopen jaar? Waarom juist blijvend uit besteden aan Welzijn Rijswijk en Haaglanden Beweegt?	14	De evaluatie van de pilot 2019 laat positieve resultaten zien en dit legitimeert voortzetting van de pilot in verbeterde vorm in 2020. Na afloop speelseizoen 2020 gaan we wederom evalueren en nemen aan de hand van de resultaten 2019 en 2020 een besluit over structurele voortzetting vanaf 2021. Gebruik wisselt qua aantallen tussen enkele tot tientallen kinderen afhankelijk van weersomstandigheden. Welzijn Rijswijk en Haaglanden Beweegt zijn gekozen vanwege de vele raakvlakken met Speeltuinbeheer in hun bedrijfsvoering. (activiteitsaanbod, vrijwilligersondersteuning, buurtwerk, jeugd- en jongerenwerk).
108	RB	Abusievelijk €182.000,- niet begroot voor de bibliotheek: Hoe kan dit proberen voorkomen te worden in de toekomst?	14	We zullen nog meer checks doen op onze begroting
109	RB	1:Overschot €30.000,- Bibliotheek aan de Vliet, terug naar de gemeente, Hoera... maar hoe heeft dit overschot kunnen ontstaan? Wat is er niet besteed en waarom niet?	14	Het jaarverslag en de jaarrekening 2018 van de bibliotheek zijn op 12 september 2019 ter kennis gebracht van het forum Samenleving. De raad heeft via deze stukken kennis kunnen nemen van het overschot en hoe dit is ontstaan. Het overschot is uit verschillende onderdelen opgebouwd en niet toe te wijzen aan één specifiek punt. Zo is er bijvoorbeeld minder binnengekomen aan contributie, kunstuitleen en huuropbrengsten maar meer door activiteiten voor scholen en door projectsubsidies. De activiteiten die de gemeente van de bibliotheek heeft gevraagd via de jaarlijkse prestatie afspraken, zijn uitgevoerd.
110	RB	2 x € 15.000,- voor voortzetting speeltuinen, graag een onderbouwing hoe u aan deze bedragen komt, graag een specificatie. Ook van de €5000 "activiteiten" graag...	14	De kosten voor de inzet van de beheerder van de speeltuin zijn begroot op zo'n € 15.000. De € 5.000 zetten we in voor activiteiten in het speelseizoen (zoals sport,- spel- en beweegactiviteiten) alsook activiteiten buiten speelseizoen (viering Halloween, Sinterklaas en carnaval).
147	D66	Speeltuinwerk 5800 Hoe kan het dat beide € 15. 000 tekort komen op het net ingevoerde budget voor het beheer? Betekent dit tevens meerkosten voor de komende jaren op dezelfde post?	14	Het betreft hier niet budget voor beheer van toestellen, maar budget voor de begeleiding door een beheerder voor de twee gemeentelijk beheerder speeltuinen aan de Penninglaan en Rozenstraat. De kosten voor de inzet van de beheerder van de speeltuin zijn begroot op zo'n € 15.000. De € 5.000 zetten we in voor activiteiten in het speelseizoen (zoals sport,- spel- en beweegactiviteiten) alsook activiteiten buiten speelseizoen (viering Halloween, Sinterklaas en carnaval). Na afloop speelseizoen 2020 gaan we wederom evalueren en nemen aan de hand van de resultaten 2019 en 2020 een besluit over structurele voortzetting vanaf 2021.
169	Wij.	Cultuur: in hoeverre is al rekening gehouden met de samenvoeging van Bibliotheek, Trias en SWR in het Huis van de Stad. Kan er aangegeven worden voor deze 3 posten wat de (positieve) financiële effecten van de verhuizing naar verwachting zullen zijn?	14	voor wat betreft Trias is momenteel nog niet aan te geven wat de financiële effecten zullen zijn van de huisvesting in het Huis van de Stad. De effecten m.b.t. SWR zullen beperkt zijn omdat hierbij geen sprake is van relocatie. De effecten bij de bibliotheek daarentegen kunnen substantieel zijn omdat de bibliotheek voor het leveren van haar prestaties niet langer gebonden is aan de commerciële huurtarief van haar huidige huisvesting, maar aan het (nog nader te bepalen) maatschappelijk huurtarief in het Huis van de Stad, huur die dus door de gemeente geïnd zal worden. De uiteindelijke effecten bij de bibliotheek worden eerst vanaf 2025 structureel zichtbaar omdat dan de huidige huurovereenkomst van de bibliotheek van haar huidige huisvesting afloopt.

Programma Sociaal Domein

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
4	PvdA	Hoe zeker is de budget-neutrale wijziging BUIG gezien de mogelijke gevolgen van Corona? U benoemt het immers als realistisch risico dat aantal uitkeringen stijgen.	15	Na het maken van deze 1e halfjaarrapportage is er in mei een nieuwe bijstelling van het BUIG budget bekend gemaakt. De bijstelling van dit nader voorlopig budget is een tussenstand, waarin de realisaties van vorig jaar én de conjuncturele situatie van vlak voor de coronacrisis (CEP, CPB) zijn verwerkt. De gevolgen van corona zijn hierin nog niet meegenomen. Bij de vaststelling van het definitieve budget 2020 (eind september) zal rekening worden gehouden met de actuele conjuncturele situatie, zo licht het Rijk de publicatie toe.
6	PvdA	Een kostenstijging van 61.000 Euro voor leerlingenvervoer op jaarbasis is fors. Kunt u nadere uitleg hierbij geven? Was hierop niet eerder te anticiperen?	15	Leerlingenvervoer is samen met vier andere gemeenten aanbesteed, vanwege het aflopen van de huidige overeenkomsten. Bij aanbestedingstrajecten spelen marktwerking en economische ontwikkelingen een rol. De aanbesteding is afgerond begin 2020, waardoor er niet eerder geanticipeerd kon worden.
26	VVD	De bedragen naar aanleiding van de kosten op maatschappelijk vastgoed staan niet allemaal vermeld in de tabel. De kosten zijn hoger dan de 53000 die wordt vermeld. Waarom en kunnen alle kosten worden gespecificeerd?	16	In bovenstaande tekst is een specificatie van de kosten beschreven. Niet voorziene uitgaven: € 77.000, niet voorziene inkomsten € 24.000. Per saldo € 53.000.
27	VVD	De kosten voor de Ooievaarspas stijgen met 47.000. Dat is toch geen verplichting? Wat zijn de totale kosten van de Ooievaarspas en waaraan cq waarvoor worden die gelden aangewend?	16	De Ooievaarspas is bedoeld om kinderen en volwassenen uit huishoudens met een laag inkomen mee te kunnen laten doen in de samenleving op het gebied van sport en cultuur. Dit bevordert de sociale ontwikkeling en gezondheid van de doelgroep. We sluiten met de Ooievaarspas aan bij de gemeente Den Haag. Den Haag berekent de kosten voor Rijswijkse pashouders aan ons door. De totale kosten over 2019 voor Rijswijk bedroegen €261.107. Dit zijn de kosten voor de transacties (€215.735), apparaat (€23.276), exploitatie (€10.331), licenties (€5.250), afschrijving Passysteem (€2.674) en promotie/communicatie (€3.841).
38	VVD	in het sociale domein zijn er wettelijke uitgaven en verplichtingen. Kunt u aangeven hoeveel euro's worden uitgeven aan Rijswijkse bovenwettelijke uitgaven?	16	De uitvoering van (deels) wettelijke en niet-wettelijke taken in het sociaal domein zijn zodanig met elkaar verweven dat we deze financiële splitsing niet maken. Voor een vergelijkbaar overzicht verwijzen we naar de uitkomsten van het project Transparant Begroten, waarin keuzemogelijkheden op de beïnvloedbare onderdelen van de begroting zijn opgenomen.
51	GL	Tijdens het forum van 18 februari 2020 is aangegeven dat er geen inzicht was in de loden waterleidingen in het vastgoedbezit van de gemeente. Nu worden kosten van € 20.000 opgevoerd. Is er nu een totaaloverzicht op te stellen voor de begroting van de komende jaren?	16	Tijdens het forum is gesproken over loden waterleidingen t.b.v. onderwijs en kinderopvang. Deze post betreft echter de loden waterleidingen van de gemeentelijke woningvoorraad die qua beheer en onderhoud zijn ondergebracht bij Maatschappelijk Vastgoed. De totaal verwachte kosten zijn hiermee afgedekt.
52	GL	Veilig thuis; klopt het dat er een uitbreiding van 21,24 fte nodig is, of moet er staan een uitbreiding van 18,5 fte naar 21,24 fte?	16	Zoals in de stukken die gedeeld zijn met de raad voor de zienswijze op de aangepaste begroting GR GGD en VT 2020 is te lezen, heeft VT in deze aangepaste begroting 21,24 fte extra nodig om de toename van de adviezen en meldingen af te kunnen handelen zonder dat de werkvoorraad oploopt. Dit betreffen regionale cijfers.
66	CDA	Een personele uitbreiding voor Veilig Thuis “van” 21 fte. Betekent dit: met of tot? Wordt voor deze personele uitbreiding VT gebruik gemaakt van vast personeel of externe inhuur? Het primaire doel is de wachtlijst niet verder op te laten lopen. Hoeveel fte personeel is naar schatting extra nodig om de wachtlijst wel volledig terug te dringen?	16	Hiermee wordt met bedoeld. Het betreffen regionale cijfers. Er wordt ingestoken op een combinatie van vast (1/3) en flexibel (2/3) personeel. Het is onbekend hoeveel FTE er nodig is om zonder wachtlijst te werken. Er wordt vooral gewerkt aan een goede balans tussen werkvoorraad en de wettelijke termijnen.
75	CDA	De kosten voor de Bijstand (BUIG) worden zekerheidshalve aangepast aan de prognoses van het Rijk voor vergoeding aan de gemeente. Betekent dit dat de jaarlijkse overschrijdingen tot het verleden gaan behoren?	15	Omdat de begroting zo actueel en getrouw mogelijk moet zijn wordt de begroting altijd aangepast aan de meest recente prognoses van het Rijk. Dit staat los van het feit of er sprake zal zijn van een voordeel danwel een nadeel in de jaarrekening.
	CDA	Hoe komt het dat de kosten t.b.v. de Ooievaarspas zijn gestegen? Is er sprake van een toename van de armoede? Wordt er ook gecontroleerd op onrechtmatigheden of oneigenlijk gebruik van de voorziening?	16	Het aantal Ooievaarspassen en het gebruik van de passen zijn gestegen. Daarnaast berekent Den Haag de daadwerkelijke transactiekosten voor de Rijswijkse passen door. Voorheen was dat systeemtechnisch niet mogelijk. Stijgen het aantal passen en het gebruik van de pas, dan stijgen de kosten. De Ooievaarspas dient elk jaar opnieuw te worden aangevraagd (muv gepensioneerden en uitkeringsgerechtigden), zodat gecontroleerd kan worden of er nog recht is op de Ooievaarspas. Daarnaast wordt de pas geblokkeerd als er geen gebruik van wordt gemaakt.
86	GBR	Voor voortzetting Dierenwelzijn moet structureel extra middelen worden toegevoegd in de begroting. Graag toelichting hierop wat de reden hiervan is.	15	- Streekdierentehuis 't Julialaantje € 46.000,- - Dierenambulance Den Haag e.o. € 33.000,- - Opvangtermijn van 2 naar 4 weken € 11.000,- - Ganzenbeheer € 4.000,- - Jaarlijkse chipactie katten € 2.000,- - Dierenvoedselbank € 3.000,- Totaal € 99.000,-.
61	GBR	De uitgaven van de Ooievaarspas stijgen wegens kostenstijging. Welke kosten omtrent de Ooievaarspas zijn gestegen wat leidt tot uitgavenstijging?	16	Opgenomen in de begroting € 88.580,-. Tekort € 10.420,- structureel toegevoegd. Het aantal Ooievaarspassen en het gebruik van de passen zijn gestegen. Daarnaast berekent Den Haag de daadwerkelijke transactieskosten van de Rijswijkse passen door. Voorheen was dat systeemtechnisch niet mogelijk. Stijgen het aantal passen en het gebruik, dan stijgen de kosten.
88	GBR	In de jaarrekening lezen we dat het aantal melding bij veilig thuis is flink gestegen, mede dankzij de signalering door beroepskrachten in het sociaal domein. Met deze verwoording lijkt het meer een incidentele stijging. Wat is de motivatie om dit structureel mee te nemen?	16	We gaan er van uit dat de professionals in de toekomst blijven signaleren en melden vanwege de aangescherpte wet meldcode en dat er dus sprake is van een structurele stijging.
93	GBR	Waar baseert het college de aanname op dat er nu bij de eerste halfjaarrapportage nu “slechts” incidenteel extra middelen benodigd zijn voor Jeugdzorg? Wat is de verwachting van het College voor heel 2020?	16	In verband met het vertraagde inkoopproces is met spoed een overbruggingscontract gemaakt om zorgcontinuteit te borgen in 2020. Het betreft een tijdelijk contract, de financiële impact ervan is daarom incidenteel. De reguliere inkoopprocedure is gericht op nieuwe contracten per 1 januari 2021. Op basis van de huidige gegevens houdt de kostenstijging van de uitgaven in de jeugdhulp ook in 2020 aan. De financiële dekking van deze ontwikkeling moet blijken uit de verwerking van de Mei circulaire. Over de financiële impact op de gemeentefinancien vanwege de toenemende lasten, de bijgestelde Rijksbijdrage en de financiële gevolgen van de coronacrisis informeren we u in de 2e halfjaarrapportage.

94	GBR	Er worden niet voorziene onderhoudskosten voor een theehuisje geclaimd (€ 22.000). Om welk theehuisje gaat het? Wat betreffen deze kosten en waarom moeten deze kosten juist nu gemaakt worden? Komen deze kosten voor externe subsidie in aanmerking, graag antwoord motiveren	16	Dit betreft het theehuis in het park voor het Oude Raadhuis (Laan Hofrust 4). Bij onderhoud aan het dak is gebleken dat er veel houtwerk verrot is. Dit houtwerk moet worden vervangen. Onderhoud aan het theehuis komt niet in aanmerking voor subsidie.
111	RB	Dierenwelzijn: extra middelen worden toegevoegd, welke extra middelen? Waaruit bestaat de voortzetting?	15	- Streekdierentehuis 't Julialaantje € 46.000,- - Dierenambulance Den Haag e.o. € 33.000,- - Opvangtermijn van 2 naar 4 weken € 11.000,- - Ganzenbeheer € 4.000,- - Jaarlijkse chipactie katten € 2.000,- - Dierenvoedselbank € 3.000,- Totaal € 99.000,-. Opgenomen in de begroting € 88.580,-. Tekort € 10.420,- structureel toegevoegd.
112	RB	Leerlingen vervoer stijging €61.000,- “ wettelijke stijging” graag een onderbouwing, welke stijging en waarom deze niet te vermijden is? Wat is de reden van de stijging? Is er compensatie vanuit het Rijk aangevraagd? (aangezien het wettelijk is?)	15	Leerlingenvervoer is samen met vier andere gemeenten aanbesteed, vanwege het aflopen van de huidige overeenkomsten. Bij aanbestedingstrajecten spelen marktwerking en economische ontwikkelingen een rol. Het aanvragen van compensatie vanuit het Rijk is niet mogelijk.
113	RB	Ooievaarspas: stijging €47.000,- verplichting. Welke verplichting? Graag een onderbouwing hiervan. Welke verplichting doen de kosten stijgen?	16	Rijswijk is voor de Ooievaarspas aangesloten bij de gemeente Den Haag. Den Haag belast de kosten voor de Rijswijkse pashouders door aan Rijswijk. Als we deze kosten niet betalen, kunnen we niet aangesloten blijven bij de Ooievaarspas. Het aantal passen en het gebruik van de passen zijn gestegen. Daarnaast berekent Den Haag de daadwerkelijke transactiekosten van de Rijswijkse passen door. Voorheen was dat systeemtechnisch niet mogelijk.
114	RB	Onderhoud theehuisje €22.000,- Waaruit bestaat het onderhoud? Graag een specificatie.	16	Bij onderhoud aan het dak van het theehuisje is gebleken dat er veel houtwerk verrot is. Dit houtwerk moet worden vervangen.
115	RB	Liquidatie (eng woord) DSW €100.000,- graag een uitleg wat u hier mee bedoelt. En waarom daar een ton mee gemoeid is, graag een onderbouwing.	16	Het gaat om het nog resterende Rijswijkse aandeel in de kosten voor opheffing van DSW. De totale kosten en onderbouwing zijn aan u voorgelegd in de raadsvergadering van 17 december 2019. Het gaat om personele kosten van de opheffing, opheffingskosten activa en contracten, kosten jaarrekeningen en proceskosten. Meer in detail kunt het het terugvinden in de raadsstukken van 17 december 2019 (19.108170).
116	RB	Door stijging meldingen huiselijk geweld , vraagt de stijging om een uitbreiding van 21 naar 24 fte. Hoe heeft u deze berekening gemaakt? Op basis van wat? Uren inzet? Extra managers? €93.000,- aan.... Extra ? graag een onderbouwing hoe u uitkomt op 3 extra fte.	16	Het betreft een uitbreiding van 21,24 fte. Dit betreft een regionaal cijfer. De uitbreiding geldt voor de functies van maatschappelijk werker, secretaresse, vertrouwensarts en gedragswetenschapper
148	D66	Dieren welzijn 1400: Verhoging van het budget met € 11.000 jaarlijks vanwege welke oorzaken?	15	- Streekdierentehuis 't Julialaantje € 46.000,- - Dierenambulance Den Haag e.o. € 33.000,- - Opvangtermijn van 2 naar 4 weken € 11.000,- - Ganzenbeheer € 4.000,- - Jaarlijkse chipactie katten € 2.000,- - Dierenvoedselbank € 3.000,- Totaal € 99.000,-. Opgenomen in de begroting € 88.580,-. Tekort € 10.420,- structureel toegevoegd.
149	D66	In verband met het afsluiten van nieuwe contracten met vervoerders zullen de kosten stijgen met € 61.000 Deze stijging betreft een wettelijke verplichtingen die niet uit het bestaande budget gedekt kan worden en die niet te vermijden of uit te stellen is. > Dit is een flinke stijging. Wat is de oorzaak dat dit zo is gestegen?	15	Leerlingenvervoer is samen met vier andere gemeenten aanbesteed, vanwege het aflopen van de huidige overeenkomsten. Bij aanbestedingstrajecten spelen marktwerking en economische ontwikkelingen een rol.
150	D66	Kunt u de ontwikkeling in de afgelopen 5 jaar aangeven waar het de onvoorziene kosten voor maatschappelijk vastgoed betreft?	16	In de eerste halfjaarsrapportage genoemde onvoorziene kosten voor maatschappelijk vastgoed worden veroorzaakt door nieuw toegevoegde objecten aan de portefeuille maatschappelijk vastgoed. Deze objecten waren eerder elders onder gebracht in de organisatie en/of daarbuiten en derhalve niet geraamd binnen de begroting maatschappelijk vastgoed. In principe worden alle onderhoudskosten betaald vanuit de voorziening welzijnsaccommodaties. Om die reden is geen ontwikkeling van onvoorziene kosten over de afgelopen 5 jaar aan te leveren.
151	D66	In verband met een stijging van de kosten zullen de uitgaven ten behoeve van de Ooievaarspas structureel met € 47.000 toenemen. > Wat is de achterliggende oorzaak gestegen kosten in de organisatie ervan of in een groei van aantal gebruikers?	16	Het aantal Ooievaarspassen en het gebruik van de passen is gestegen. Daarnaast berekent Den Haag de daadwerkelijke transactiekosten door voor de Rijswijkse passen. Voorheen was dat systeemtechnisch niet mogelijk.
164	Wij.	Cijfermatig: in de memo staat bij budget sociaal domein 68.978.780; in de jaarrekening komt de berekening na bijstelling op 68.122.000 (62.622 + 6.993 – 1.493). In kadernota staat geen totaal bedrag voor het programma. Waar wordt nu mee gerekend? Immers de voorgestelde bezuinigingen (20% van het beïnvloedbare deel) zijn 2.108.142 maximaal, maar er is al een verschil van 800.000,- extra in dit programma tov de jaarrekening 2019.	15	Er wordt in het memo gerekend met de begrote lasten uit de primitieve begroting 2020. Voor het sociaal domein is dit € 68.978.780. In de jaarrekening 2019 komen de begrote lasten voor het sociaal domein na bijstelling (de primitieve begroting plus de begrotingswijzigingen) op 62.622 + 6.993 = 69.615 (€ 69,6 miljoen). De 1.493 (€ 1,493 miljoen) zijn de bijgestelde baten, die moeten niet meegenomen worden in de vergelijking tussen 2019 jaarrekening) en 2020 (primitieve begroting).
170	Wij.	Zorgcontinuïteit: klopt het dat de extra lasten van 675.000 Exclusief de extra bijdragen zijn tbv zorgcontinuïteit nav de Coronacrisis? Die extra bijdragen (nav de afspraken tussen VNG en Rijk) komen hier dus nog extra bovenop? Wat worden dan de extra lasten bij jeugdzorg in totaal, na optelling van deze 675.000 en de extra lasten tgv Corona?	16	In verband met het vertraagde inkoopproces is met spoed een overbruggingscontract gemaakt om zorgcontinuteit te borgen in 2020. Het betreft een tijdelijk contract, de financiële impact ervan is daarom incidenteel. De reguliere inkoopprocedure is gericht op nieuwe contracten per 1 januari 2021. Op basis van de huidige gegevens houdt de kostenstijging van de uitgaven in de jeugdhulp ook in 2020 aan. De financiële dekking van deze ontwikkeling moet blijken uit de verwerking van de Mei circulaire. Over de financiële impact op de gemeentefinancien vanwege de toenemende lasten, de bijgestelde Rijksbijdrage en de financiële gevolgen van de coronacrisis informeren we u in de 2e halfjaarrapportage.
171	Wij.	Wat wordt bedoeld met 'Het primaire doel van de begrotingswijziging Veilig Thuis is om de werkvoorraad niet verder op te laten lopen dan het huidige niveau (18,5 Fte). Wordt het bedoeld een werkvoorraad van 18,5 cases per Fte? De caseload? Of heeft Veilig Thuis nu 18,5 Fte? Maar dan is de benodigde uitbreiding met 21,245 Fte meer dan een verdubbeling. Graag toelichting	16	Zoals in de stukken die gedeeld zijn met de raad voor de zienswijze op de aangepaste begroting GR GGD en VT 2020 is te lezen, heeft VT in deze aangepaste begroting 21,24 fte extra nodig om de toename van de adviezen en meldingen af te kunnen handelen zonder dat de werkvoorraad oploopt. De werkvoorraad houdt in het werk dat binnen VT aanwezig is, uitgedrukt in het aantal uren dat nodig is om het op te pakken. Het benodigde aantal uren wordt berekend door de aantallen van de verschillende onderdelen van de werkzaamheden te vermenigvuldigen met de normtijden die hiervoor staan. Veilig Thuis heeft in de aangepaste begroting bijna 174 fte om zijn werkzaamheden voor de hele regio uit te voeren.

181	BvR	Ooievaarspas, Wat zijn de nieuwe verplichtingen? Is er onderzoek gedaan voor alternatieven, dit omdat Haagse pashouders meer mogelijkheden hebben zoals gebruik openbaar vervoer.	16	De nieuwe verplichting is dat Den Haag de daadwerkelijke transactiekosten voor Rijswijkse pashouders doorberekent aan Rijswijk. Voorheen was dat systeemtechnisch niet mogelijk. De kosten voor die transacties moeten betaald worden anders kan Rijswijk niet meer deelnemen aan de Ooievaarspas. Er is geen onderzoek gedaan naar alternatieven voor de Ooievaarspas. Rijswijk doet mee met de Ooievaarspas inzake activiteiten voor sport en cultuur. Daarnaast heeft elke gemeente eigen minimaregelingen (gebaseerd op het lokale beleid en op het voor hen beschikbare budget). Den Haag koppelt haar minimaregelingen aan de Ooievaarspas, vandaar dat er verschil zit tussen de voorzieningen van Den Haag en die van Rijswijk.
185	BvR	Stijging kosten leerlingenvervoer met 64.000 euro? Waarom zo'n extreme verhoging? Brandstofprijzen gedaald, scholen langdurig dicht i.v.m. corona?	15	Leerlingenvervoer is samen met vier andere gemeenten aanbesteed, vanwege het aflopen van de huidige overeenkomsten. Bij aanbestedingstrajecten spelen marktwerking en economische ontwikkelingen een rol. De aanbesteding is voor de Corona maatregelen afgerond. De nieuwe contracten gaan in het nieuwe schooljaar 2020-2021 in.
72	CDA	De uitgaven voor armoedebeleid zijn gestegen. Is dit alleen te wijten aan meer inwoners met armoede en schuldenproblematiek, of zijn er nog andere oorzaken aan te wijzen? Hoe zijn de extra uitgaven verdeeld over de genoemde extra kostenposten? e extra uitgaven voor armoedebeleid worden tot en met 2023 structureel begroot om nog niet vooruit te lopen op het kostenbesparend beleid. Wordt niet verwacht dat de extra uitgaven in 2020 er vanzelfsprekend toe zou moeten leiden dat het aantal inwoners met armoede in de jaren daarna afneemt en daarmee de extra uitgaven geleidelijk zouden moeten afnemen in de begroting? Zo niet, wat zijn dan de doelstellingen die u beoogd met het nieuwe armoedebeleid?	16	De stijging van de kosten binnen het armoedebeleid zoals aangegeven op pagina 16 in de eerste halfjaarrapportage betreffen de Ooievaarspas. De reden voor de stijging van deze kosten is toegelicht in het antwoord op vraag 151 van D66. De overige vragen kunnen beantwoord worden aan de hand van de evaluatie van het huidige armoedebeleid. De uitkomsten van de evaluatie zijn op 14 april jl. via een raadsinformatiebrief naar de raad gestuurd. Vanwege de corona-uitbraak is een andere situatie ontstaan en ook de armoededoelgroep is gewijzigd. Dat vraagt vanuit het armoedebeleid opnieuw keuzes te maken die aansluiten bij de nieuwe werkelijkheid en bijbehorende budgetten.

Programma Wonen en Leven				
nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
5	PvdA	Kunt u nader uitleggen, waar het bedrag van 144.000 Euro in rekening te brengen bij de Gasunie voor overleg en expertise op is gebaseerd? Zijn over dit bedrag al afspraken gemaakt?	18	Ja, dit betreft de ambtelijke uren die gemaakt worden buiten de normale vergunningleges t.b.v. de Leiding door het Midden/WarmtelinQ. Met de Gasunie zijn hierover afspraken gemaakt. De € 144.000 is als volgt opgebouwd: € 64.000 doorbelasting ambtelijke uren over 2019 en € 80.000 begrote ambtelijke uren over 2020. Voor 2021 is € 40.000 begroot.
28	VVD	het groenbeheerplan is vrij recent vast gesteld. Hoe is mogelijk dat er nu al bijgesteld (259.420) moet worden qua uitgaven?	18	Met de vaststelling van het Groenbeheerplan 2020-2023 heeft het college gekozen voor groenbeheer dat zal leiden tot een toename van de kwaliteit van het groen in Rijswijk. In de Raadsinformatiebrief die u heeft ontvangen over het Groenbeheerplan 2020-2023 is aangegeven dat vaststelling van het Groenbeheerplan leidt tot een structureel dekkingstekort van € 259.420 in 2020 dat oploopt tot € 302.420 in 2023. Daarbij is ook aangegeven dat dit dekkingstekort worden verwerkt in de voor de raad op te stellen 1e Halfjaarrapportage in 2020.
29	VVD	hoeveel overtredingen van milieuzone zijn in de eerste helft van 2020 geconstateerd? Hoeveel boetes zijn er opgelegd? en specificeer ook deze aantallen voor de periode waarin Binckhorstlaan dicht was en er zichtbaar meer vrachtverkeer over de Haagweg ging.	18	In de periode 1 januari 2020 tot en met 12 juni 2020 waren er 249 overtredingen. Daarvan zijn 121 overtredingen van vrachtauto's en 128 overtredingen van bussen. De harmonisatie regeling milieuzone maakt het mogelijk een milieuzone in te richten voor vrachtauto's en bussen. De milieuzone van Rijswijk is voor vrachtauto's en kan, indien het college daartoe besluit, uitgebreid worden met bussen. Vanwege deze mogelijkheid zijn wij vanaf 1 januari 2020 in het HAMIZO-systeem gaan bijhouden hoeveel bussen, die niet voldoen aan het toegangsregime, door de milieuzone rijden. Er worden geen boetes uitgeschreven voor bussen. Er zijn 121 overtredingen doorgestuurd naar het CJIB. In de periode 28 april 2020 tot en met 8 juni 2020 zijn in totaal 36 overtredingen geconstateerd waarvan 34 overtredingen van vrachtauto's en 2 overtredingen van bussen.
30	VVD	Kunnen de beheerskosten vanaf 2023 worden toegelicht? In IB 19130 staat nl. het volgende: "Per saldo nemen de structurele lasten (kapitaallasten en beheerskosten) van het plein vanaf 2023 nu slechts toe met 15.000 per jaar tov van de eerder geraamde bedragen."	19	De gemeente Rijswijk heeft geen zicht op of het CJIB ook daadwerkelijk de boetes heeft uitgeschreven en of er succesvol bezwaar is gemaakt. Dat is een zaak van het CJIB en de officier van justitie. De extra beheerskosten zijn berekend op € 70.000,-. Door differentiatie van de afschrijvingstermijnen naar groen en verharding dalen de kapitaallasten van de investering voor de herinrichting met € 55.000,-. Per saldo is er dus € 15.000,- extra nodig om het bedrag van € 70.000,- in de begroting in te passen.
31	VVD	Hoe groot is de geschatte waarde aan niet-strategisch vastgoed dat nog over blijft na de verkoop van de huidige objecten? Is er een actuele lijst van het vastgoed beschikbaar?	19	De panden zijn nog in gebruik en verhuurd. Pas na afloop van de huurovereenkomsten kan worden bepaald wat er mee gedaan wordt en kan een reële schatting van de opbrengst worden gemaakt. Deze hangt namelijk (mede) af van de toekomstige bestemming, die nu nog niet duidelijk is. Een actuele lijst van vastgoed wordt beschikbaar gesteld (zie bijlage).
32	VVD	Waarom dienen de extra proceskosten voor Havengebied en Shellterrein?	19	Voor beide gebieden wordt een ontwikkelkader (masterplan) gemaakt dat de vele initiatieven in goede banen moet leiden en samenhang moet borgen. Het geld is nodig voor inhuur van externe deskundigen op o.a. stedenbouw en financiën.
33	VVD	Er zijn kennelijk anterieure overeenkomsten gesloten mbt Havengebied. De raad heeft evenwel nog geen concrete plannen voor het gebied gezien. wanneer komen die?	19	Verwacht wordt dat in juli 2020 een anterieure overeenkomst wordt afgesloten voor de bouw van ruim 100 appartementen in kantoorgebouw Bgm. Elsenlaan 321. Transformatie van kantoor naar woningen is een kruimelgeval. Het college is bevoegd hierin. De raad wordt t.z.t. schriftelijk geïnformeerd. Het ontwikkelkader voor het Havengebied, waaraan momenteel wordt gewerkt, komt naar verwachting vierde kwartaal 2020 naar de raad.
34	VVD	Waarom kost het opstellen van beleid over flexwonen en addendum woonvisie geld? Dit wordt toch door ambtenaren opgesteld die reeds betaald worden? En wanneer komen die stukken naar de raad?	20	Bij het beleid over flexwonen gaat het om inwinning van juridisch advies. Het gaat hier om kennis die niet op het stadhuis aanwezig is. Bij het addendum op de woonvisie gaat het om de organisatie en uitvoering van een bijeenkomst over het wonen in Rijswijk waarbij input wordt opgehaald voor het addendum. Het gevraagde bedrag is een maximum en zal waarschijnlijk lager uitpakken. Het streven is om de notitie flexwonen 6 oktober in de raad te hebben en het addendum op 15 december

53	GL	Welke deel van het beschikbare budget is in 2019 niet gebruikt voor de Landgoederenzone? Waarom valt er in de jaarrekening 2019 daar niets over te lezen? Waardoor is er vertraging opgetreden in de programmering? Wat veroorzaakt de extra kosten van € 32.000?	18	In 2019 is € 32.000 van het beschikbare budget niet aangewend. De belangrijkste reden hiervoor is een latere start door wisseling van portefeuillehouder en hiermee de herijking van de opdracht. Ook hebben we te maken gehad met een beperkte ambtelijke capaciteit waardoor vertraging is opgetreden in de voortgang van het project. In 2020 wordt het budget aangewend om externe ondersteuning voor het uitwerken van het Uitvoeringsprogramma Landgoederzone in te huren.
54	GL	“In verbank met de uitgestelde invoering van de Omgevingswet lopen de voorbereidingskosten langer door.” Het uitstel is een jaar, maar er staan voor vier jaar extra kosten. Hoe zit dat?	20	De invoering van de Omgevingswet gaat in 3 fases. Op 1 januari 2022 moeten de gemeenten klaar zijn om de Omgevingsvergunning onder het nieuwe regime te kunnen verlenen. In 2024 moet een Omgevingsvisie zijn opgesteld, en in 2029 het Omgevingsplan. Om die reden is er ook voor de jaren na 2021 een invoeringsbudget opgenomen.
67	CDA	Hoe is het structureel dekkingstekort voor het groenbeheerplan ontstaan? Is met dit extra budget geborgd dat de groenvoorziening op orde komt en blijft?	18	Met de vaststelling van het Groenbeheerplan 2020-2023 heeft het college gekozen voor groenbeheer dat zal leiden tot een toename van de kwaliteit van het groen in Rijswijk. De kosten van dit beheer zijn hoger dan in voorgaande jaren. In de raadsinformatiebrief die u heeft ontvangen over het Groenbeheerplan 2020-2023 is aangegeven dat vaststelling van het Groenbeheerplan leid tot een structureel dekkingstekort van € 259.420 in 2020 dat oploopt tot € 302.420 in 2023. Daarbij is ook aangegeven dat dit dekkingstekort worden verwerkt in de voor de raad op te stellen 1e halfjaarrapportage in 2020.
68	CDA	Kunt u nadere duiding geven waarom nu alsnog extra budget nodig is voor de gebiedstransformatie Havengebied en Shell? Wat zijn de te verwachten opbrengsten uit anterieure overeenkomsten? Waarom zijn deze niet begroot?	19	Voor beide gebieden wordt een ontwikkelkader (masterplan) gemaakt dat de vele initiatieven in goede banen moet leiden. Het geld is nodig voor inhuur van externe deskundigen op o.a. stedenbouw en financiën. De verwachte opbrengst in 2020 voor plankosten uit anterieure overeenkomsten bedraagt ongeveer € 50.000. Vanwege onzekerheden konden deze kosten en opbrengsten niet eerder worden geraamd.
76	CDA	Waarom moet door uitstel van de Omgevingswet toch ieder jaar een halve ton aan voorbereiding worden geraamd? De belangrijkste reden is immers dat het Rijk nog geen geschikte software heeft kunnen ontwikkelen?	20	De invoering van de Omgevingswet gaat over meer dan (de aansluiting op) het landelijke digitale stelsel (DSO). Ook onze eigen (vergunningen) applicaties moeten worden vervangen, medewerkers worden opgeleid en getraind, werkprocessen worden aangepast, wet- en regelgeving aangepast etc. Ook moeten de komende jaren een Omgevingvisie en een Omgevingsplan worden opgesteld. Om die reden is voor de komende jaren een budget opgenomen.
79	CDA	In de aanbesteding vergroening van het Bogaardplein zit 2 jaar onderhoud verdisconteerd door de aannemer. Vanaf 2023 is € 15.000,- per jaar extra nodig voor beheergelden. Waarom wordt het groenbeheer niet ondergebracht bij DSW of uitgezet als werk in het kader van de participatiewet?	19	Binnen groenonderhoud wordt onderscheid gemaakt tussen groot en grof groenonderhoud en zogenaamd fijn groenonderhoud. De DSW kan het grote en grove onderhoud voor haar rekening nemen. Het fijne groen in plantvakken (op beeldkwaliteit A) vereist hoogwaardig onderhoud en daarmee vakkennis. Het onderhoud bij het Bogaardplein valt buiten de scope van de DSW.
95	GBR	Waarom zijn de extra kosten voor Avalax van een incidenteel karakter? Zijn de betreffende onderwerpen die tot extra kosten leiden niet structureel van aard?	18	Vooralsnog zijn de extra kosten voor Avalax van een incidenteel karakter en zijn de betreffende onderwerpen eveneens eenmalig. Ook bij het opstellen van de DVO 2021 is het uitgangspunt geen extra kosten. Zoals echter vermeld in de risicoparagraaf is er een risico op een hogere bijdrage aan Avalax vanwege hogere verwerkingskosten van het restafval en lagere opbrengst van grondstoffen. Tevens kan Corona effect hebben op de kosten, zoals mogelijk meer bezoekers bij de milieustraat.
96	GBR	Energietransitie: waarom wordt niet zichtbaar gemaakt in het staatje dat Rijswijk de kosten bij Gasunie in rekening brengt?	18	De kosten die wij in rekening brengen bij de Gasunie staan genoteerd onder de noemer 'Energietransitie'. De bedragen zijn voor 2020: € 144.000 (als volgt opgebouwd: € 64.000 doorbelasting ambtelijke uren over 2019 en € 80.000 begrote ambtelijke uren over 2020) en voor 2021 € 40.000.
97	GBR	Invoering Omgevingswet: waarom voor 4 jaar nog extra voorbereidingskosten zonder enige afbouw? Wordt er in 2020 geen kosten uitgespaard ivm de latere invoering?	20	De invoering van de Omgevingswet gaat in 3 fases. Op 1 januari 2022 moeten de gemeenten klaar zijn om de Omgevingsvergunning onder het nieuwe regime te kunnen verlenen. In 2024 moet een Omgevingsvisie zijn opgesteld, en in 2029 het Omgevingsplan. Om die reden is er ook voor de jaren na 2021 een invoeringsbudget opgenomen. In 2020 gaan we 'gewoon' door met de voorbereiding, ondanks de uitgestelde invoeringsdatum. Het budget 2020 zal daarvoor (moeten) worden ingezet.
117	RB	Vertraging programmering Landgoederenzone, Hoe is deze vertraging ontstaan? Graag een onderbouwing van de €32.000,-	18	In 2019 is € 32.000 van het beschikbare budget niet aangewend. De belangrijkste reden hiervoor is een latere start door wisseling van portefeuillehouder en hiermee de herijking van de opdracht. Ook hebben we te maken gehad met een beperkte ambtelijke capaciteit waardoor vertraging is opgetreden in de voortgang van het project. In 2020 wordt het budget aangewend om externe ondersteuning voor het uitwerken van het Uitvoeringsprogramma Landgoederzone in te huren.
118	RB	Milieuzone wetgeving wijziging €3000,- Zijn de kosten te verhalen bij het Rijk?	18	Nee.
119	RB	Gasunie: Begrijpen wij goed dat u de €144.000,- in rekening gaat brengen bij Gasunie?	18	Ja, dit betreft de ambtelijke uren die gemaakt worden buiten de normale vergunningleges. Met de Gasunie zijn hierover afspraken gemaakt. Het bedrag van € 144.000 is als volgt opgebouwd: € 64.000 doorbelasting ambtelijke uren over 2019 en € 80.000 begrote ambtelijke uren over 2020. Voor 2021 is € 40.000 begroot.
	RB	Masterplan proceskosten €100.000,- graag een omschrijving van het proces, een specificatie hoe die ton opgebouwd is aub. Worden deze kosten nog doorbelast aan de projectontwikkelaars/vastgoedeigenaren? Zo nee, waarom niet?	19	Voor de uitvoering van het Masterplan In de Bogaard neemt de gemeente regie over het inrichtingsplan voor de openbare ruimte. Deel van de proceskosten is hiervoor nodig. Daarnaast voor o.a. inhuur externe deskundigen bouwplanbegeleiding (Quality Team) en bijdrage in Marketingcommunicatie strategie. Een deel van deze proceskosten worden doorbelast aan ontwikkelaars/eigenaren in het kader van anterieure afspraken. In 2020 wordt hiervoor € 50.000,- geraamd.
121	RB	Idem Havengebied €80.000,- Proceskosten, welk proces... graag een onderbouwing.Implementatie Omgevingswet €50.000,- Implementatie ? Wat bedoelt u hier mee?	19	Voor Havengebied wordt een ontwikkelkader (masterplan) gemaakt dat de vele initiatieven in goede banen moet leiden. Het geld is nodig voor inhuur van externe deskundigen op o.a. stedenbouw en financiën. De invoering van de Omgevingswet gaat in 3 fases. Op 1 januari 2022 moeten de gemeenten klaar zijn om de Omgevingsvergunning onder het nieuwe regime te kunnen verlenen. In 2024 moet een Omgevingsvisie zijn opgesteld, en in 2029 het Omgevingsplan. Om die reden is er ook voor de jaren na 2021 een invoeringsbudget opgenomen. In 2020 gaan we 'gewoon' door met de voorbereiding, ondanks de uitgestelde invoeringsdatum. Het budget 2020 zal daarvoor (moeten) worden ingezet.
152	D66	Openbaar groen 5600 Wat zijn de oorzaken dat het groenbeheersplan nu al jaarlijks niet binnen de geraamde kosten kan blijven en dat dit in 2023 is opgelopen tot een bedrag van € 302.000, ?	18	Met de vaststelling van het Groenbeheerplan 2020-2023 heeft het College gekozen voor groenbeheer dat zal leiden tot een toename van de kwaliteit van het groen in Rijswijk. De kosten van dit beheer zijn hoger dan in voorgaande jaren. In de Raadsinformatiebrief die u heeft ontvangen over het Groenbeheerplan 2020-2023 is aangegeven dat vaststelling van het Groenbeheerplan leid tot een structureel dekkingstekort van € 259.420 in 2020 dat oploopt tot € 302.420 in 2023. Daarbij is ook aangegeven dat dit dekkingstekort worden verwerkt in de voor de raad op te stellen 1e halfjaarrapportage in 2020.

153	D66	Waren de kosten voor het bouw- en woonrijp maken van de benedictuslocatie niet voorzien? Gaat het om een verschuiving of een tegenvaller, wat heeft dit veroorzaakt?	20	Deze kosten waren voorzien. Administratief is er voor gekozen deze kosten niet in mindering te brengen op het positief saldo van de verkoop van de Benedictuslocatie in 2019, maar ten laste te brengen van boekjaar 2020. Hier is dus sprake van een verschuiving van 2019 naar 2020.
172	Wij.	Avalex: in januari is er een collegebesluit/akkoord geweest op 'Uitvoering DVO Avalex 2020'. Deze DVO moet toch nog vastgesteld worden? Dat is aangegeven door wethouder tijdens raadsvergadering van 2 juni nav de Zienswijze op de begroting van Avalex. Waarom staan deze bedragen als incidenteel? Deze kosten zijn in principe structureel, mits er actie op wordt ondernomen?	18	De DVO voor 2021 moet nog vastgesteld worden. De DVO 2020 is reeds vastgesteld. Er is een aantal keuzes mogelijk voor de raad en deze liggen 7 juli tijdens het kaderdebat voor. Vandaar dat we de bedragen nog niet structureel hebben ingeboekt.
182	BvR	Avalex. Geen extra inkomsten in verband met toename inwoners?	18	Bij het opstellen van de begroting wordt bij de opbrengst afvalstoffenheffing reeds rekening gehouden met een toename van het aantal woningen op basis van de meest recente woningbouwprognose.

Algemene Dekkingsmiddelen en Onvoorzien en Overhead

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
80	CDA	Worden er alternatieven onderzocht om P7 te verhuren aan andere gebruikers? Zo nee, waarom niet?	21	De gemeente is geen eigenaar van P7. Wij verhuurden het terrein aan Q park en hadden het terrein in opstalrecht. Inmiddels is dit recht afgelopen en heeft de eigenaar het weer in beheer.
89	GBR	We lezen op pagina 21 dat de huur van Q-park wordt verlaagd wegens het wegvallen van P7. Op pagina 22 is niet terug te zien hoeveel deze verlaging bedraagt. Wat is de reden voor dit ontbrekende bedrag? Kunt u ons alsnog van dit bedrag voorzien?	22	De verlaging van de huur bedraagt €21.000. Dit bedrag is opgenomen in de tabel op pagina 22
122	RB	Sloop Brandweerkazerne niet klaar, wat was/is de reden?	21	De planning om de sloop nog voor het einde jaar af te ronden was krap. Enige afrondende werkzaamheden hebben nog begin 2020 plaatsgevonden.
173	Wij.	OZB niet-woningen: kantoren die nu getransformeerd kunnen worden tot woningen stijging explosief in waarde? Is daar ook rekening mee gehouden? Hoeveel zal de totale OZB niet-woningen naar schatting stijgen na transformatie van de panden die daartoe nu aangewezen zijn?	21	Kantoren die getransformeerd worden, staan voor die tijd leeg en worden tegen lagere prijzen verkocht. Na verkoop is een periode dat de kantoren worden omgebouwd tot woning, waarin al wel het lagere woningtarief geldt. De opbrengst van de belastingen is door het lagere tarief na gereedmelden van de woningen op ongeveer hetzelfde niveau als die van de opbrengst toen het nog een kantoor was en het hogere niet-woningtarief van toepassing was.
180	BvR	OZB: Als ieder jaar de OZB wordt verhoogd: wat levert dan op?	21	In het coalitieakkoord is overeengekomen dat alleen de inflatiecorrectie wordt doorgevoerd. Door de belastingen met de inflatiecorrectie te verhogen kan hetzelfde dienstenniveau worden gerealiseerd. 1 procent verhoging van de opbrengst OZB (woning en niet-woning) staat gelijk aan € 117.500.

Paragraaf Bedrijfsvoering

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
35	VVD	Als het college zelf verantwoordelijk wordt voor het afgeven van een rechtmatigheidsverklaring ipv de accountant, dan gaat de accountant dat niet meer doen en wordt deze toch goedkoper? Is dat verrekend in dit bedrag?	23	In de controleverklaring van de accountant wordt straks geen afzonderlijk oordeel meer gegeven over het aspect van de rechtmatigheid. De accountant zal uitsluitend toetsen of de jaarrekening getrouw is, maar toetst daarbij ook of de rechtmatigheidsverklaring dat is. Dit betekent dat de accountant zelfstandig blijft controleren, maar daarbij steeds meer kan steunen op de interne beheersing. De verwachting is dat wanneer de interne beheersing beter wordt, uiteindelijk de benodigde werkzaamheden van de accountant zullen afnemen. Op dit moment is de auditcommissie gestart met de aanbesteding van de accountantsdiensten. In hoeverre de rechtmatigheidsverklaring tot uitdrukking komt in de biedingen zal zich dan uitwijzen.
55	GL	Het is "gebleken dat het aandeel van Rijswijk in de exploitatie van de" Gemeenschappelijke Bedrijfsvoeringsregeling Rijswijk-Delft "niet was begroot vanaf jaarschijf 2022". Hoe kan dat?	23	Bij de raming van de bijdrage aan de Gemeenschappelijke Bedrijfsvoeringsregeling Rijswijk-Delft was uitgegaan van een raming voor de looptijd van de gemeenschappelijke regeling tot 1 juli 2021. De kosten voor ICT stoppen echter niet vanaf 1 juli 2021. Doordat we als organisatie steeds met grip en controle op de budgetten krijgen, is deze omissie nu naar voren gekomen. Als gevolg hiervan wordt dit nu gecorrigeerd.
56	GL	Waar is de "aparte begrotingswijziging" m.b.t. de personeelsbegroting te vinden?	23	De begrotingswijziging volgt later, maar is beschikbaar voor het kaderdebat
123	RB	€36.000,- voor een premie brandverzekering die aanbesteed is. Waarom is er opnieuw aanbesteed en gekozen om 36 k meer te gaan betalen? Waarom valt deze hoger uit, wat houden verschillende programma's in?	23	Rijswijk moest de brandverzekering opnieuw aanbesteden. De premieverhoging is te wijten aan slechte (financiële) resultaten van de brandverzekeringsmarkt die de afgelopen jaren door een toename van de schadelast enorm onder druk is komen te staan. We hebben te maken met een premieverhoging door de huidige marktomstandigheden. Daarnaast is het vastgoed in november 2019 opnieuw getaxeerd wat t.o.v. de rapporten van 2014 een stijging van de waarde en hiermee ook de verzekerde waarde laat zien. Dit laatste resulteert in een verhoging van de premie. Met verschillende programma's wordt bedoeld de gebouwen die onder het beheer van andere domeinen (programma's) vallen.
154	D66	Hoe kan het dat 'per abuis' het aandeel van Rijswijk in de GR Rijswijk-Delft in de jaarschijf vanaf 2022 ontbrak? Wat doet u om in de toekomst deze omissies bij het begroten van reguleren kosten te voorkomen?	23	Bij de raming van de bijdrage aan de Gemeenschappelijke Bedrijfsvoeringsregeling Rijswijk-Delft was uitgegaan van een raming voor de looptijd van de gemeenschappelijke regeling tot 1 juli 2021. Doordat we als organisatie steeds met grip en controle op de budgetten krijgen, is deze omissie nu naar voren gekomen. Als gevolg hiervan wordt dit nu gecorrigeerd.

Paragraaf Financiering

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
124	RB	Rentenvoordelen €234.000,- zijn het voordelen of minder rentekosten die gemaakt gaan worden? Een voordeel van geleend geld van 0,5 %, graag een toelichting?	24	In de begroting van 2019 is rekening gehouden met een 30-jarige lening van € 45 miljoen tegen een rentepercentage van 0,5%. Dit percentage was al moeilijk haalbaar. In het 4e kwartaal 2019 en begin 1e kwartaal 2020 liep dit percentage op. Echter half maart hadden de financiële markten veel belangstelling voor schulden van overheden, waardoor zelfs de rente van 50-jarige leningen negatief werden. Rijswijk heeft toen een lening van € 45 miljoen aangetrokken tegen negatief 0,02%.

Ontwikkeling Investeringskredieten

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
57	GL	Wat is de planning van de herinrichting van de Steenlaan?	25	Vorbereiding en aanbesteding 2020, uitvoering 2021
125	RB	Uitbreiding gereguleerd parkeren €98.000,- is eindelijk de wijk Te Werve aan de beurt?	25	Ja, dat klopt.Conform het raadsbesluit d,d, 3 maart wordt het gereguleerd parkeren in Te Werve uitgevoerd. De verwachte ingangsdatum is 15 september 2020
127	RB	Herinrichting Steenlaan €100.000,- vervanging bomen, is dit naar aanleiding van een offerte geweest of eerdere jurisprudentie? Hoe komt u aan die ton?	25	Dit is op basis van een raming. Wij werken in de ontwerpfase met kengetallen / ervaringcijfers. Op basis hiervan maken we een gedetailleerde raming.
155	D66	Fietsstraat 2e fase: u heeft het over opnieuw beplanten, gaat dit over voor of na de herinrichting? Gaat het hier om extra kosten voor groen, of waren deze voorzien en betreft het enkel een overheveling?	25	Met deze aanvullende investering in het groen wordt de groene hoofdstructuur versterkt en geven we een impuls aan de uitstraling van de openbare ruimte en daarmee de leefomgeving van de bewoners die langs het fietspad wonen. Jaarlijks is er een beperkt krediet voor dergelijke impulsen, die bij voorkeur ingebracht worden bij integrale projecten.
174	Wij.	Fietsstraat S.W.. Churchillaan: voorstel om vanuit krediet partiicipatie (o.a.) 70.000,- over te hevelen naar fietspad Romeinse route. Los van de keuze daaromtrent die nog gemaakt moet worden: in het memo met bezuinigingsvoorstellen staat de 70.000 voor participatie als mogelijke bezuiniging, immers niet wettelijk verplicht. Dit lijkt dubbel: ofwel je hevelt over, ofwel je schrap, het kan niet beide. Graag toelichting	25	Er is sprake van een schrijffout. Het betreft hier een beperkt krediet voor kleine kansrijke plekken waaronder kleinere investeringen in groen (struiken, bomen, verbetering groei, verzoeken van omwonenden). Dit is niet het participatie /communicatiebudget waar uw vraag op doelt.

Risico Paragraaf

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
126	RB	Gevolgen economische onzekerheid RijswijkBuiten(afkoelen woningmarkt) is daar nu al spraken van? (in de presentatie jongstleden niks van meegekregen) Risico hogere bijdrage Avalex €675.000,- : Wat voor afspraken zijn er mbt dit "risico"? Welk Risico was/is er begroot ? kan je de afspraken vergelijken met een telefoonabonnement? Wat je verbruikt ga je achteraf betalen? Het bedrag vinden wij nogal schrikbarend hoog, u ook?	26	Er wordt rekening gehouden met een lichte afkoeling. Dit valt op te maken uit een verwachte prijsstijging van enkele procenten in vergelijking met bijna 10% per jaar. Voor wat betreft Avalex is de inzet voor de Dienstverleningsovereenkomst (DVO) 2021 geen extra kosten. Het variabele gedeelte in elke DVO zijn de verwerkingskosten voor alle stromen. Als er meer restafval wordt aangeleverd dan begroot, dan resulteert dit in hogere kosten. De opbrengsten voor grondstoffen (bv. papier, textiel) fluctueren ook. In dit geval zijn deze dalend, doordat de wereldmarkt voor grondstoffen is ingezakt. Een DVO wordt in het voorjaar voorafgaand aan het betreffende jaar afgesloten.
156	D66	Minder geslaagde afvalscheiding, achtergrond en oorzaak? Wat zijn gevolgen van extra afval ivm opruimen in tijd van Corona, of gaat het ook om extra opbrengsten? Al aangedragen als corona kosten bij het Rijk?	26	Er is in het begin van de COVID uitbraak gemiddeld 35% extra restafval ingezameld door Avalex. We gaan er vanuit dat dit tijdelijk is en niet structureel.

Financieel effecten corona

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
36	VVD	Heel NL moet thuiswerken. Dat gebeurt echt niet overal op ARBO verantwoorde werkplekken. Zou voordat de 180 k worden uitgegeven de gemeente niet eerst met min SZW in contact kunnen treden hoe de wetgeving in het licht van Corona opgevat moet worden?	29	Het MinSZW biedt geen andere informatie dan dat de werkgever ook in deze situatie moet zorgen voor voor een gezonde en veilige werkplek voor de werknemer en voor een inrichting van de werkplek die aan de persoonlijke eigenschappen van de werknemer is aangepast. De mate waarin de werkgever daar invulling aan kan geven is afhankelijk van wat redelijkerwijs gevergd kan worden. Onduidelijk is hoe lang deze situatie nog stand houdt. Daarnaast is er in de nabije toekomst de verhuizing naar het Huis van de Stad, waarbij al duidelijk is dat er minder werkplekken op kantoor beschikbaar zullen zijn en thuiswerken meer gevraagd zal worden. Daarom gaan we inventariseren wat er op dit moment nodig is om voor werknemers een gezonde en veilige thuiswerkplek te creëren.
58	GL	Bij parkeren staat: "de opbrengstderving kan (deels) worden gedekt vanuit de storting in de reserve parkeren." Waarom staat hier het woordje 'deels'?	29	Omdat op het moment van opstellen van de rapportage nog niet duidelijk was hoe hoog de derving zal worden. Inmiddels is er actuelere informatie en is er herstel zichtbaar. Echter nog niet op het normale niveau. Maar de verwachting is dat de derving van inkomsten geheel gedekt kan worden uit de storting in de reserve. Daarnaast komt er van het rijk een tegemoetkoming voor de derving van parkeerinkomsten (omvang voor Rijswijk ng niet bekend)
59	GL	Bij middelen voor afstandsonderwijs staat: "(mits uiteraard de gemeente hierin iets wil betekenen)." Wil de gemeente hier iets in betekenen?	29	mocht uit de inventarisatie danwel naderhand blijken dat (nadat alle andere mogelijkheden uitgeput zijn) er toch nog leerlingen zijn die behoefte hebben aan een leen-device dan kan de gemeente overwegen een leen-device te verzorgen. Uit de inventarisatie is nog niet gebleken dat die behoefte bestaat.
60	GL	Bij lokaal onderwijsbeleid staat dat de kosten voor leerlingenvervoer reeds begroot zijn en er dus geen extra kosten voor de gemeente zullen zijn. Een zin later lezen we een voorstel voor een compensatieregeling voor de taxibranche. De ritten die de afgelopen maanden niet zijn gemaakt, waren wel begroot maar niet uitbetaald aan de taxibranche. Waarom heeft dit dan geen budgettaire gevolgen? En een eventuele compensatieregeling zou toch nooit kunnen leiden tot hogere kosten dan begroot?	30	Omdat de uitgaven binnen het begrootte budget blijven zullen er in ieder geval geen negatieve gevolgen zijn. Een eventuele compensatieregeling zal inderdaad niet tot hogere kosten leiden dan begroot, aangezien deze regeling tot het maximum van de reeks geraamde ritten vergoed.
90	GBR	In de tabel lezen we dat er rekening wordt gehouden met een opbrengstenverlies van 70% op toeristenbelasting. Waarop is dit percentage gebaseerd. Is hierbij ook rekening gehouden met hoogseizoen en laagseizoen?	29	De toeristenbelasting wordt geheven op basis van het aantal nachtverblijven. Het werkelijke aantal overnachtingen in 2020 blijkt uiteindelijk uit de aangiften die door de hotels worden gedaan.

128	RB	Thuiswerken indicatie €1200,- , graag een onderbouwing. Begrijpen wij goed dat het om 180 x 1200€ gaat? Zijn de kosten te verhalen op het Rijk?	29	De gemiddelde kosten voor de huidige inrichting van een werkplek op kantoor bedragen: - verstelbaar bureau € 500,- - ergonomische standaard stoel € 600,- - goede verlichting: bureau lamp € 100,- Hiervan uitgaande zou een thuiswerkplek met hetzelfde materiaal per medewerker uitkomen op een bedrag van € 1.200,-. Vanzelfsprekend zal niet iedereen een volledige werkplekinrichting nodig hebben. Daarnaast kan collectief inkopen of via een andere leverancier zorgen voor een ander kostenplaatje. Een inventarisatie kan hier meer duidelijkheid in bieden. Vooralsnog hebben de kosten ingeschat. Voor zover bekend zijn deze kosten niet te verhalen op het Rijk.
		Subsidies: Een projectgroep denkt volgens u na over hoe om te gaan met verstrekte subsidies voor activiteiten die mogelijk niet zijn doorgegaan in 2020, aangezien ze de subsidies moeten terug betalen en mogelijk daardoor niet meer kunnen bestaan. Neemt u mee in het verhaal waar de subsidies aan zijn uitgegeven bij de verenigingen en of stichtingen? Graag een onderbouwing / financiële verantwoording van de verstrekte subsidies opvragen bij verenigingen/ stichtingen aub.		Subsidies: Bij de subsidieverantwoording en vaststelling wordt een onderbouwing gevraagd en in de beoordeling meegenomen waar de subsidies aan zijn uitgegeven.
129	RB	Kinderopvang compensatie Rijk, is er al meer bekend? Wie houdt dat in de gaten ?	29	Begin juni heeft het Ministerie van Sociale Zaken bekend gemaakt dat in de septembercirculaire informatie komt hoe de verdeling van de middelen voor de compensatie van de ouderbijdrage voor de kinderopvang tijdens corona-lock down voor de gemeentelijke peuters en SMI wordt vormgegeven. De ouders die een beroep kunnen doen op Kinderopvangtoeslag via het rijk krijgen via die weg en ouderbijdrage gecompenseerd
130	RB	De effecten crisis werkzaamheden GGD/Veilig Thuis: U zegt: Wij gaan ervan uit dat er vanuit de Rijksoverheid financiële compensatie volgt. Heeft u het Rijk hiervoor al benaderd, of wacht u tot het Rijk naar u toe komt? De fractie van Rijswijks-Belang hoopt het eerste?	32	De omvang van de effecten van de Coronacrisis op de werkzaamheden en financiën van de GGD en Veilig Thuis zijn op dit moment nog onbekend. De verwachting is dat de Rijksoverheid zal zorgen voor financiële compensatie van de extra kosten. Het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling GGD en Veilig thuis stuurt een brief aan de VNG om aandacht te vragen voor dit onderwerp.
131	RB	De landelijke compensatie regeling is nog niet uitgewerkt, derhalve is nog niet bekend wat dit financieel betekent voor Rijswijk, wanneer verwacht u het wel te weten?	33	Verwachting is dat de regeling voor de sportverenigingen voor de zomer verder is uitgewerkt en de gelden ook nog voor de zomer ontvangen worden
157	D66	Is het correct dat u nog geen beleid heeft bepaald of voorziening heeft getroffen vo2323or het niet kunnen voldoen aan subsidievoorwaarden als gevolg van Corona en dat daarmee de subsidie-uitgaven nog onduidelijk zijn voor 2020 en verder? Wat is (de schatting van) het totale bedrag aan aangevraagde subsidies van organisaties in hun activiteiten dat wordt geraakt door de Corona maatregelen? Is er contact gelegd met alle subsidie aanvragers om (financiële en voortgangs) informatie op te vragen?	29	Naar verwachting zal in september de kosten gedeclareerd kunnen worden. De omvang is op dit moment nog niet exact bekend. Ook om het feit dat de pandemie nog niet voorbij is.
158	D66	ARBO thuiswerkplekken: u geeft aan dat er mogelijk nog extra kosten komen voor deze inrichting. Gaat het dan om permanente inrichting? Levert dit in de toekomst ook een voordeel op in kosten voor kantoorhuur, andere inrichtingsopties bij Huis van de Stad dan voorzien en meer efficiency, lager ziekteverzuim of andere gevolgen? Klopt het dat dit in de huidige indicatie niet is meegenomen?	29	De werkgever moet ook in deze situatie zorgen voor een gezonde en veilige werkplek voor de werknemer en voor een inrichting van de werkplek die aan de persoonlijke eigenschappen van de werknemer is aangepast. Onduidelijk is hoe lang we nog geheel of gedeeltelijk (i.v.m. 1.5 meter afstand) zullen thuiswerken. Ook vooruit kijkend naar het aantal werkplekken in het nieuwe huis van de stad ligt een investering in thuiswerkplekken in de rede. In de opgenomen kosten is nog slechts beperkt rekening gehouden met mogelijke opbrengsten. Omdat deze over het algemeen niet op de korte termijn vrijkomen.
175	Wij.	Is er inmiddels al een iets nauwkeurigere schatting te geven van de gevolgen van Corona? Ded hier genomede bandbreedt is 2 – 8 miljoen, deze schatting is van 14 april jl. Inmiddels zijn we 2 maanden verder en is de economie weer deels opgestart.	28	Gezien de onzekerheden over de lengte en ernst van de coronacrisis is momenteel geen nauwkeurigere schatting te geven van de gevolgen van de coronacrisis. Zie ook de 1e Halfjaarrapportage 2020, hoofdstuk 2 Financiële effecten corona, waarin de meest recente inzichten tav. corona gerapporteerd zijn. Op basis van deze analyse is de conclusie dat het zich vooralsnog binnen de eerder gerapporteerde bandbreedte van € 2 - 8 mln. beweegt.
177	BvR	Best Western vroeg om uitstel betaling toeristenbelasting: Deze heeft men toch reeds geïncasseerd? Dus toch gewoon afdragen? Hoe zit het met innen van toeristenbelasting wat men noemt de "polenhotels" ? .Het geeft bovendien een goed inzicht in het aantal slapers, hetgeen voor de veiligheid in dit Corona tijdperk goed van pas komt. Mag BvR ervan uitgaan dat de toeristenbelasting met onmiddellijke ingang, desnoods met terugwerkende kracht wordt geïnd?,zodat hiermee het verlies enigszins wordt gecompenseerd? In Den Haag is het heel gebruikelijk toeristenbelasting te innen.	29	Gemeente Rijswijk heeft besloten om aan iedereen uitstel van betaling te verlenen om zo ook de ondernemers te steunen in de tijd van deze crisis. Voor toeristenbelasting is geen afwijkende maatregel opgenomen en is uitstel van betaling verleend tot 1 september 2020. Dit geldt voor de aanslag 2019. De aanslag 2020 moet nog worden opgelegd op basis van de aangiffes die de hotels doen.

Kadernota

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
135	RB	Kadernota: In maart 2020 is de opbrengst van de verkoop van Eneco bijgeschreven. Het college stelt voor €20 miljoen toe te voegen aan de algemene reserves (voorstel 2) Het college stelt voor het restant van 50 miljoen toe te voegen aan een bestemmingsreserve / investeringsfonds.Kunt u uitleggen wat een voorbeeld is van een bestemmingsreserve/ investeringsfonds? Is het Huis van de Stad bv een bestemming/investeringsfonds? Rijswijks-Belang stelt deze vraag naar aanleiding van een onderdeel uit de begroting 2020-2023 blz 122/123 punt 4.Bouw Huis van de Stad en overige investeringen van de gemeente. De investering Huis van de Stad belooft circa € 32 miljoen (afgerond). In het voorjaar 2018 is een raadsbesluit genomen voor de 1e fase van circa € 19 miljoen. De aanbesteding van de 1e fase is begin september 2019.De uitkomst hiervan kan nog worden afgewacht om de financiering daarna te regelen in verband met de extreem lage rente.In de exploitatie van dit project is rekening gehouden met een rentetarif van 2%. De omslagrente zal door de nieuw aan te trekken lening van € 45 miljoen van 0,4% - 0,5% en de ontvangen gelden van Eneco op het lage niveau van circa 1% kunnen blijven. Hierdoor zal al snel circa € 320.000 per jaar kunnen worden bespaard op de exploitatiekosten van het Huis van de Stad.De structurele extra financieringsbehoefte zal circa € 62 miljoen bedragen (inclusief Huis van de Stad). Een groot deel hiervan zal al in 2020 benodigd zijn (circa € 45 miljoen) om de investeringen te kunnen financieren en het restant van € 17 miljoen kan in 2021 worden opgenomen en voor een deel voor de herfinanciering van de kortlopende lening 3-jarige fixelening in 2021 worden ingezet.	38	Een bestemmingsreserve /investeringsfonds is een reserve waaraan de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven. Voor het bestemmingsdoel is de reserve beklemd. De raad kan alleen de bestemming eventueel wijzigen. Tegenover de investeringen staat het fonds als financieringsmiddel. Conform het BBV worden de investeringen geactiveerd en de afschrijvingslasten komen ten laste van de begroting. Door hetzelfde bedrag te onttrekken aan de bestemmingsreserve ontstaat er een budgettair neutrale situatie voor de afschrijvingslasten.Het huis van de stad is geen bestemmingsreserve, wel is er een bestemmingsreserve ingesteld voor de frictiekosten van het huis van de stad.
159	D66	Hierbij is al rekening gehouden met een ontvangst van minimaal € 40 miljoen uit de verkoop van de aandelen energiebedrijf Eneco NV.) U vermeldt hier de netto schuldquote en solvabiliteit exclusief Rijswijk Buiten. Kunt u het bruggetje maken cijfermatig tussen deze kengetallen inclusief (zoals getoond in het jaarverslag) en exclusief Rijswijk Buiten; en het verschil toelichten? Waarom toont u dit kengetal exclusief Rijswijk Buiten?	37	Rijswijk Buiten heeft een tijdelijk effect op de balansverhoudingen en de kengetallen, daarom wordt RijswijkBuiten buiten beschouwing gelaten. Inclusief RijswijkBuiten zijn de kengetallen van de solvabiliteit over de jaren 2019 t/m 2023 respectievelijk: 8; 12; 13; 15; 15; 15. Het verschil wordt veroorzaakt door de financiering van RijswijkBuiten.
179	BvR	Reserve: hoe kan een verdedigbaar reserve van 51 miljoen worden verklaard? 30 miljoen was altijd afdoende.	34	Het voorstel is de reserve met 20 miljoen aan te vullen. Het EV wordt dan € 51 miljoen. In het verleden werd een maximum afgesproken van € 30 miljoen. Maar dit gold voor de algemene reserve. Hier gaat het om het totaal van het eigen vermogen: algemene reserve plus bestemmingsreserves. In de berekening is uitgegaan van het buiten beschouwing houden van het investeringsfonds. Dit fonds wordt gebruikt om de afschrijvingslasten van de gekozen investeringen te kunnen betalen.

Financieel overzicht

nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
11	PvdA	Ombuigingen €3026k zijn op pagina 41 summier en niet compleet uitgewerkt. Zo komt taakstelling ivm Lobbystrategie niet voor. Betekend dit bijvoorbeeld dat het gehele budget voor de lobbystrategie, als opgenomen op pagina 9 weer wordt wegbezuinigd?	40	Dat is inderdaad het voorstel. Indien de raad instemt met het inzetten van de extra €2,25 mln. van I&W (zie beantwoording vraag 2 PvdA) voor de BVB, dan is er in 2020 voor de BVB geen lobby meer nodig. Nu dit lobbydoel behaald is zetten we vol in op de lobby voor de tunnel. Het college bereidt een voorstel voor hoe het beste deze lobby uit te voeren en welke financiële middelen daarvoor nodig zijn. Dit zal meegenomen worden in de tweede halfjaarrapportage. In de tussentijd blijven we bestuurlijke en ambtelijke gesprekken over de tunnel voortzetten.
12	PvdA	Gaarne aanvullen beschrijvingen van de ombuigingsitems voor zover niet beschreven op blz 41. Gaarne met gevolg van de ombuigmaatregel.	41	Aanvulling: de ombuiging op onderwijshuisvesting (€ 0,01 mln.): het huisvestingsplan wordt in eigen beheer genomen met als doel het behouden van regie. De taakstelling ivm. Lobbystrategie (€ 0,04 mln.): de dekking van de lasten van de lobbystrategie, moet elders in de begroting worden gevonden.
13	PvdA	Beginstand meerjarenbegroting 2020 – 2024. Waarom is deze in 2023 zo veel hoger dan 2022	39	Het voordelig verschil van 2023 t.o.v 2022 wordt vooral veroorzaakt door de meicirculaire 2019 circa € 1,3 miljoen. Het jaar 2023 kent hogere accressen en groei aantal woningen dan 2022. Zie de begroting 2020-2023.
37	VVD	Waaraan wordt de 0,2 miljoen(uitgaven op gebied mobiliteit) uit de parkeerreserve uitgegeven	41	Zie bijlage bij vraag 37
61	GL	De bedragen van de bezuinigingen staan genoemd, maar de echte toelichting op de ombuigingen ontbreekt. Wat houden al deze bezuinigingen in? Wat zijn de redenen om voor deze ombuigingen te kiezen en wat zijn de gevolgen ervan?	41	Een toelichting is te vinden op blz. 41. Enerzijds betreft het efficiency maatregelen, die geen of geringe maatschappelijke gevolgen hebben, zoals bij vacaturekorting of communicatie. Anderzijds zijn het beleidsmaatregelen met geringe maatschappelijke gevolgen, zoals bij civiele werken of groenbeheer waar minder onderhoud wordt gepleegd, mits (bouwkundig) verantwoord. Budgetten voor noodzakelijke werkzaamheden en meldingen van bewoners blijven intact.
62	GL	“Bij begroting is € 0,3 mln. beschikbaar gesteld voor nieuw welzijnsbeleid (eenzaamheid). Daarop wordt in 2020 € 0,25 mln. eenmalig bezuinigd.” Betekent dit dat Rijswijk in 2020 hier helemaal niks meer aan gaat doen, behalve planvorming?Wat houdt de bezuiniging op het communicatiebudget van het Sociaal Domein in? Hoe past deze bezuiniging bij de uitspraken over effecten corona op programma sociaal domein die we lezen op pagina 32: “Daarnaast heeft de huidige situatie ook gevolgen voor de beleidskeuzes die worden gemaakt. Door de coronacrisis zijn de doelgroepen veranderd en vergroot. Hierbij kan gedacht worden aan mensen die hun werk en inkomen zijn kwijtgeraakt en/of in een armoedesituatie zitten, een grotere groep eenzamen (...)”?	41	Ja. Wat betreft de Corona periode is de eenzaamheid toegenomen en de druk op mantelzorg ook. Dit blijkt uit de signalen die uit het veld zijn ontvangen. Voor wat betreft de bezuiniging op het communicatiebudget wordt verwezen naar de beantwoording van vraag 160 D66
63	GL	“En er wordt eenmalig € 0,06 mln. Bespaard op de begrote uitgaven voor wijkfeesten en wijkinitiatieven.” Om welke feesten en initiatieven gaat het? En waarom staat dit bedrag niet in de tabel op pagina 40?	41	Koningsdag is niet doorgedaan, daarmee kon € 25.000 bespaard worden. Abusievelijk is het totale budget voor initiatieven en wijkfeesten ingevuld.

69	CDA	Hoe verhoudt de vacaturekorting 2020 zich tot de formatie/bezetting en de extreem forsere hoge inhuur in 2019? Waar baseert het college zich op dat deze efficiencyslag haalbaar is? Welke vacatures worden tijdelijk niet ingevuld? Welke gevolgen heeft dit zowel intern al extern?	41	Bij de vacaturekorting is het aan het management om te bepalen of men specifieke vacatures aanhoudt of dat men per team /domein een taakstelling opneemt en die wordt ingevuld door een of meerdere vacatures tijdelijk aan te houden. De afweging is gekoppeld aan de prioriteiten in de opdrachten.
70	CDA	Welke consequenties heeft het bevriezen van de areaalgelden ? Welke areaalgelden betreft het ?	41	De stad groeit en daarom krijgen we meer geld van het Rijk om de taken uit te voeren. Een deel van deze extra inkomsten wordt niet uitgegeven.
71	CDA	Welke activiteiten worden in 2020 nog wel georganiseerd om de eenzaamheid te bestrijden? Welke impact verwacht u door deze bezuiniging op het aantal inwoners die zich (matig tot ernstig) eenzaam voelen?	41	De bestaande activiteiten worden in deze periode, naar mogelijkheid, uitgevoerd of op aangepaste wijze uitgevoerd. Hiernaast zijn er een aantal nieuwe burger-initiatieven in Rijswijk ontstaan voor mensen die zich eenzaam voelen. De middelen zouden nog ingezet worden om extra impuls te geven aan het bestrijden van eenzaamheid. Het effect van de coronacrisis en de signalen die we binnen is het vermoeden dat de eenzaam eerder toeneemt.
132	RB	Bezuiniging 0,05 mln, €50.000,- portefeuille onderwijs zonder al te grote impact, waar komt deze creativiteit vandaan? (beleid en huisvesting)	41	Dit betreft voor het grootste gedeelte nog niet bestede eigen gemeentelijk geld voor onderwijsachterstanden beleid.
133	RB	Idem Ruimtelijke ontwikkeling? 0,09 mln getemporiseerd, graag een uitleg over deze “vertraging” ?	41	Het betreft hier een heroverweging van uitgaven, onder andere voor het uitvoeren van een monumentenschouw.
134	RB	Temporiseren van het onderhoud aan bruggen, 0,4 mln. Komt de veiligheid niet in het geding met dit uitstel? Of is/was het onderhoud niet echt nodig?	41	De besparing wordt gevonden in het onderhoud van wegen en bruggen. Het onderhoud is wel nodig en wordt later uitgevoerd. Het betreft hier een eenmalige actie om de financiële situatie van de gemeente te verbeteren. De veiligheid komt niet in geding.
160	D66	Welke communicatie wordt er vanuit Sociaal Domein niet meer gedaan? Wat zijn de lange termijn effecten hiervan op de brede kosten van het Sociaal Domein, bv. ivm onbekendheid met regelingen en vergroten van de problemen bij inwoners?	41	De communicatie vanuit het sociaal domein vond deels plaats vanuit dit budget en deels vanuit de afzonderlijke budgetten in het sociaal domein. Er is voor gekozen om een lijn te hanteren en de communicatie voortaan vanuit de afzonderlijke budgetten te bekostigen. Er zijn dus geen effecten op de brede kosten van het sociaal domein.
161	D66	U geeft aan een 'vacature korting' in te stellen. Hoe verhoudt zich dit tot het strategisch personeelsplan en het zorgen voor personeel vast in dienst van de gemeente? Hoe wordt de externe inhuur verlaagt als benodigde mensen niet worden aangenomen ivm de vacature korting? Op welke functies heeft de vacature korting betrekking? Wat is de financiële 'opbrengst' van de vacature korting?	41	De vacaturekorting bedraagt € 0.5 mln. Het is aan het management om te bepalen of men specifieke vacatures aanhoudt of dat men per team /domein een taakstelling opneemt en die wordt ingevuld door een of meerdere vacatures tijdelijk aan te houden. De afweging is gekoppeld aan de prioriteiten in de opdrachten. Het heeft een dempend effect op de inhuur. Deze vacature-ruimte kan (ook) niet als dekking voor inhuur worden gebruikt.
162	D66	Welke uitgaven mbt mobiliteit worden uit de parkeer reserve gefinancierd in 2020 en verder volgens uw huidige opgaaf?	41	Zie bijlage bij vraag 162
178	BvR	Uitstel sloopregeling vervuilende brommers: is er al een besluit genomen over de regeling en geldt dit alleen voor die paar brommers? Of geldt dit ook voor vervuilende personenauto's, of ook voor tweetakt grasmaaiers, tweetakt besproeiingspompen, tweetakt bladblazers, etc? Heeft de Raad hier nog iets over te zeggen over de zin en onzin van bepaalde maatregelen?	40	Nee, hierover is nog geen besluit genomen door het college; dit stond op de planning omdat de gemeente Den Haag per december 2020 een milieuzone voor vervuilende brommers/scooters instelt, gekoppeld aan een dergelijke regeling. Risico is dat de 'oude' scooters dan hun weg gaan zoeken in Rijswijk en de wegen in onze gemeente juist meer last krijgen van deze tweetakt brommers. Om die reden wilde ons college geld vrijmaken om een dergelijke milieuzone in te stellen, inclusief een dergelijke regeling, zodat deze brommers dan ook echt van de straat zijn. Deze mogelijke maatregel staat ook opgenomen in het Actieplan Luchtkwaliteit dat momenteel ter inzage ligt. Uit landelijke cijfers blijkt dat de brom- en snorfietsen verantwoordelijk zijn voor 7% van de fijnstof uitstoot en het weren van scooters van voor 2011 direct een positief effect heeft op de lokale luchtkwaliteit. Het college geeft via het opstellen van een Actieplan luchtkwaliteit uitvoering aan de wensen van de raad om de luchtkwaliteit in Rijswijk te verbeteren. In het Actieplan luchtkwaliteit zijn o.a. de volgende maatregelen opgenomen: uitbreiding milieuzone Haagweg, het onderzoeken van een milieuzone bij de Beatrixlaan, het verbeteren van de fietspaden en het openbaar vervoer, het weren van milieuvervuilende scooters/brommers en het verminderen van het gebruik van vervuilende mobiele werktuigen. De gemeente streeft naar emissie vermindering van de mobiele werktuigen, maar kan beperkt sturen op de uitstootnorm van de werktuigen die in de stad worden ingezet. Voor projecten in opdracht van de gemeente Rijswijk oefenen wij invloed uit via gunningscriteria of eisen in de aanbestedingen. Dit doen wij ook bij de aanschaf en vervanging van mobiele werktuigen. De raad heeft voor de uitvoering van maatregelen budget ter beschikking gesteld. Het Actieplan Luchtkwaliteit komt na de consultatieronde richting de raad.

Transparant begroten				
nummer	partij	vraag	bladzijde	antwoord
64	GL	“Het doel van Transparant Begroten is (...) inzichtelijk te maken: wat de bestuurlijke keuzemogelijkheden zijn” Waarom is aan de inkomstenkant een verhoging van de ozb niet meegenomen als keuzemogelijkheid? Wanneer gaat u deze mogelijkheid wel meenemen?		Het verhogen van de OZB is te allen tijde één van de mogelijkheden om de inkomsten te verhogen.
65	GL	Hoe kunnen inkomsten 71 t/m 73 bijdragen aan het inlopen van de tekorten als deze inkomsten in de bestemmingsreserve parkeren terecht zullen komen?		Het klopt dat het onderdeel parkeren een ‘gesloten systeem’ is. De inkomsten uit parkeren worden ingezet voor het dekken van met parkeren en verkeer samenhangende kapitaallasten en de kosten voor handhaving (parkeren) komen ten laste van de inkomsten. De rest komt in de reserve. In de lijst van transparant begroten staat een keuzemogelijkheid die hiermee samenhangt: nr. 14 Uitbreiding beleidsterreinen voor inzet parkeergelden. Er kan besloten worden het resultaat van het onderwerp ‘Parkeren’ na storting op de parkeer reserve en de kapitaallasten in te zetten als dekkingsbron voor andere doeleinden dan nu is afgesproken. Door de beleidsterreinen uit te breiden kunnen meer kosten uit de parkeerinkomsten worden gedekt en heeft dit effect op het inlopen van tekorten. Vloeit dit geld terug naar hetzelfde domein (Verkeer en Vervoer) dan is de impact gering, maar vloeit het geld terug naar andere domeinen of het opvullen van begrotingstekorten dan zal de impact groter zijn.
163	Wij.	Algemeen: waarom is bij het project transparant begroten gerekend exclusief salarissen? Is er ook een overzicht waarbij alles is meegenomen?		Bij de inventarisatie van beïnvloedbare posten binnen de begrotingsprogramma's zijn de personeelskosten niet opgenomen, maar de salarissen maken wel onderdeel uit van de keuzemogelijkheden (nr. 65, nr. 66 en nr. 67). Er zijn keuzemogelijkheden te maken op het gebied van organisatie ontwikkeling (span of control), arbeidskosten en procesinnovaties en -verbetering. In het overzicht van keuzemogelijkheden is dus wel alles meegenomen.